

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

**Hərbi
qulluqçumuz
minaya
düşdü**

yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 21-23 dekabr 2024-cü il Şənbə № 232 (8605) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**“İslam doqquzluğu”nun yaratdığı
üstünlüklər - təhlil**

Ölkəmiz üçün
yeni fürsət
pəncərəsi; D-9
nə vəd edir...

yazısı səh.5-də

**Azərbaycan-Türkiyə
hərbi əməkdaşlığı, regional
təhlükəsizlik müzakirə olundu**

yazısı səh.9-da

**Rus general Bakı və İrəvana
nəyin mesajını verir? - rəy**

yazısı səh.11-də

**AİB Azərbaycanda ilk dəfə dövlət
sektoruna kredit ayırıb**

yazısı səh.4-də

“Nəşəli” sürücü ifşa olundu

yazısı səh.13-də

**İrəvan “Zəngəzur dəhlizi
olmayacaq” deyir,
amma olacaq, çünki...**

yazısı səh.7-də

**Daha iki ölkə Ermənistanı
savaşa hazırlayır**

yazısı səh.11-də

**Yeni metrostansiyanın tikintisi
dayandırıldı - vəsait yoxdur**

yazısı səh.10-da

**Parlamentdə “Amnistiya
və əfv etmə haqqında”
qanunun qəbuluna çağırış**

yazısı səh.6-da

**İxracdan oğurlanan daha
41,3 milyon dollar ölkəyə qaytarıldı**

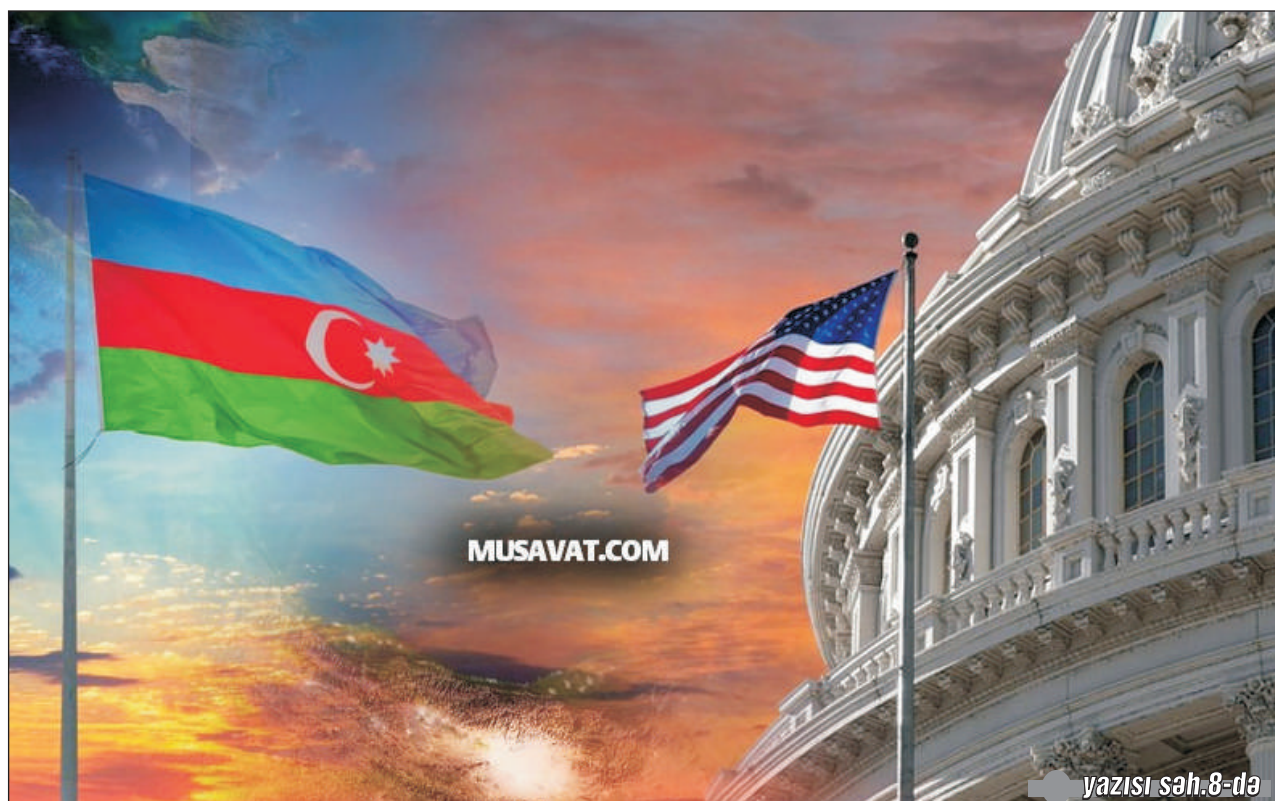
yazısı səh.14-də

Bu dərmanlar pulsuz olacaq - təfərrüat

yazısı səh.14-də

AMERİKADAN AZƏRBAYCANA GÖRÜNMEMİŞ ŞANTAJ

Tramp Ağ Evə qayıtmamış ermənipərəst senatorlar tələsik
növbəti üzdənirəq qətnamə hazırlayıblar - Bakıdan sərt etiraz

yazısı səh.8-də

2024-cü ilin siyasi və iqtisadi yekunları - şərhlər

COP29 sədrliyinin əldə etdiyi nailiyyətlər Azərbaycanın
dünyadakı rolunu daha da artırdı; 2025-ci ildə Azərbaycan
güc mərkəzlərində yer alacaq; Yaşıl iqtisadiyyatla bağlı
daha çox layihə reallaşdırılacaq

yazısı səh.3-də

Adil Qeybullayev:
“Pasiyentlər
dehidratasiyadan,
maye
 çatışmazlığından
və digər
fəsadlardan ölürlər”

yazısı səh.13-də

Kamran Əsədov:
“Erkən nikahlarla
mübarizədə
əsas silah
maarifləndirmə
və təhsildir”

yazısı səh.12-də

Elməddin Muradlı:
“20 Yanvar və
Xırdalan dairələri
ilə bağlı tədbirlər
görülməlidir”

yazısı səh.4-də

Azad edilmiş ərazilərdə indiyədək 602 nəfərin qalıqları tapılıb

İndiyə qədər işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 602 nəfərin nəşinin qalıqları tapılıb.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Baş Prokurorluq məlumat yayıb.

Onlardan 120 nəfərin şəxsiyyəti müəyyənləşib.

Hərbi qulluqçumuz minaya düşdü

Azərbaycan hərbiçisi Ermənistanla şerti sərhəd istiqamətində minaya düşüb.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb.

Qeyd olunub ki, bu gün saat 12:00 radələrində Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçusu Salmanov Ziyad İlqar oğlu Azərbaycan-Ermənistan şerti sərhədinin Naxçıvan Muxtar Respublikasının Sədərək rayonu istiqamətində xidməti-döyüş tapşırıqlarını yerinə yetirərkən piyada əleyhinə minaya düşərək xəsarət alıb.

Məlumatla görə, ilk tibbi yardım göstərildikdən sonra yaralı hərbi qulluqçumuz dərhal hərbi tibb müəssisəsinə təxliyə edilib, onun həyatı üçün təhlükə yoxdur.

Baş vermiş hadisə ilə bağlı araşdırma aparılır.

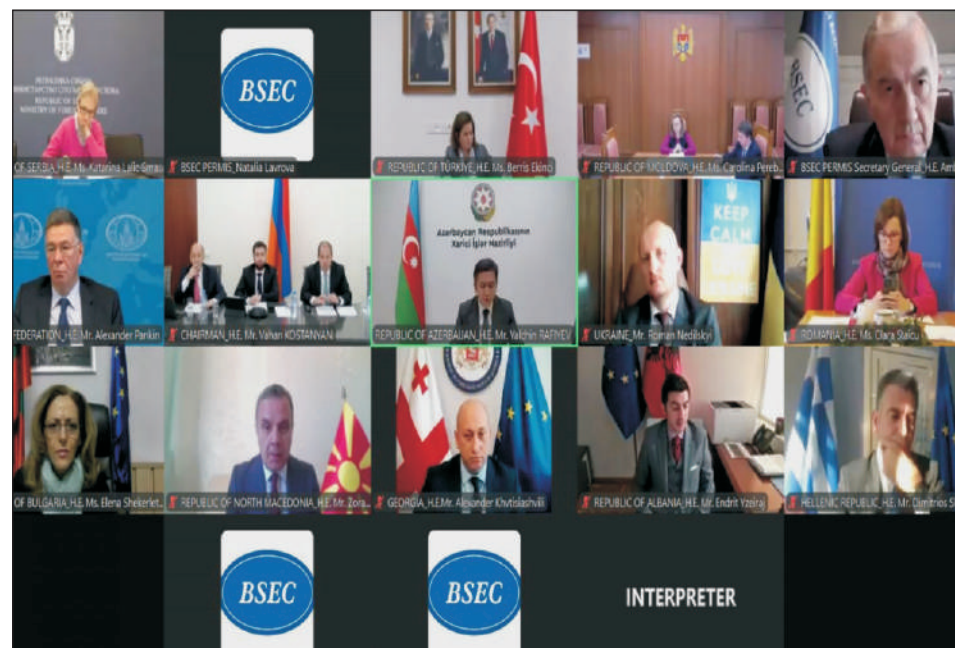
Valideynlərini itirmiş uşaqlara 6 min manat veriləcək

Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlara, habelə onların arasından olan şəxslərə ilk dəfə işə düzəldikləri zaman ödənilən birdəfəlik müavinətin məbləği 6000 (altı min) manat müəyyən edilib.

Modern.az xəbər verir ki, bu, Prezident İlham Əliyevin imzaladığı "Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 29 noyabr tarixli 79-VIIQD nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Fərmanda əksini tapıb.

Bu Fərman 2024-cü il sentyabrın 15-dən tətbiq edilir.

QDİƏT-ə sədrlik Azərbaycanca təhvil verildi

19 dekabr 2024-cü il tarixində onlayn formatda Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (QDİƏT) Xarici İşlər Nazirləri Şurasının 49-cu iclası keçirilib.

XİN-dən APA-ya verilən xəbəre görə, İclasda Azərbaycan tərəfindən xarici işlər nazirinin müavini Yalçın Rəfiyev iştirak və çıxış edib.

Yalçın Rəfiyev çıxışında Azərbaycanın QDİƏT-in təsisçi üzvü kimi Təşkilat çərçivəsində qarşılıqlı maraqlara əsaslanan əməkdaşlığın gücləndirilməsinə daim töhfə verdiyini və ölkəmizin Təşkilatın daha nəticəyönümlü və praktik əməkdaşlıq platformasına çevrilməsi zərurətini dəstəklədiyini vurğulayıb.

Bakıda polis əməliyyat keçirib, iranlı narkotik tədarükçüsü saxlanılıb

Bakıda polis əməliyyat keçirib, iranlı narkotik tədarükçüsü tutulub.

APA xəbər verir ki, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyindən bildirilib.

DİN-in Baş Narkotiklərə Mübarizə İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsində şübhəli bilinən 1978-ci il təvəllüdü İran vətəndaşı Rahmat Jabraeilnezhad paytaxtda saxlanılıb.

Onun yaşadığı evdən külli miqdarda heroin, 450 ədəd metadon həbi və 1 ədəd elektron tərəzi aşkar edilərək götürülüb.

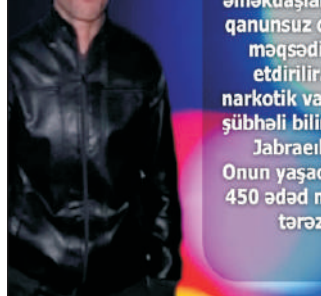
R.Jabraeilnezhad aşkar

Azərbaycanın Orta Dəhliz vasitəsilə regionun tranzit potensialını artırmaq və təhlükəsiz nəqliyyat marşrutları yaratmaq istiqamətində fəaliyyəti, yaşıl enerji sahəsində Avropaya ixracın artırılması və Qara Dəniz Sualtı Kabel layihəsi vasitəsilə enerji ötürülməsi ilə bağlı əldə olunan nailiyyətlərdən bəhs olunub.

Cari ilin 11-23 noyabr tarixlərində Bakıda keçirilmiş Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının 29-cu Tərəflər Konfransı (COP29) çərçivəsində Azərbaycanın beynəlxalq iqlim gündəliyinin irəlilədilməsində əldə etdiyi mühüm uğurlar, xüsusən də iqlim maliyyəsinin artırılması və karbon bazarlarına dair razılaşmalarla bağlı irəliləyişlər diqqətə çatdırılıb.

2025-ci ildə QDİƏT çərçivəsində işçi qruplarının fəaliyyətinin gücləndirilməsi və üzv dövlətlər arasında sahəvi əməkdaşlığın genişləndirilməsinin Azərbaycanın əsas prioritetlərdən biri olacağı qeyd olunub, bu istiqamətdə üzv dövlətlər birgə qarşılıqlı fəaliyyətə dəvət edilib.

Tədbirin yekununda hazırlıq iclasının protokolu, bir sıra vacib qərarların qəbulu ilə yanaşı, 2025-ci ilin birinci yarısı üçün sədrlik Azərbaycan Respublikasına təhvil verilib.

olunan narkotik vasitəni Yasamal rayonu ərazisində gizlədilen yerdən əldə etdiyini və ayrı-ayrı yerlərə çatdırıb maddi qazanc məqsədi güddüyünü bildirib.

Məlumatla görə, o, nar-

kotik vasitələrin əsas tədarükçülərindən biri olub, adı narkotiklə əlaqəli cinayətlərdə keçir.

Fakta görə cinayət işi başlanılıb, şübhəli şəxs həbs edilib.

Şəmkirdə 45 yaşlı qadın bıçaqlandı,əri saxlanıldı

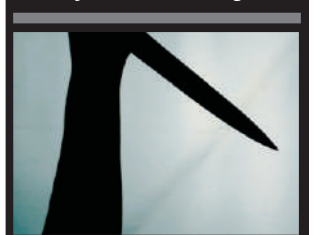
Kiyevə hücum nəticəsində 6 ölkə səfirliyinin binasına zərər dəyib

Rusiyanın Kiyevi bombalaması nəticəsində bir neçə ölkənin səfirliklərinin yerləşdiyi binaya ciddi ziyan dəyib.

APA-nın "ukrinform" a istinadən xəbərinə görə, bunu Ukrayna Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Georgi Tixiy brifinq zamanı açıqlayıb:

"Söhbət Albaniya, Argentina, Fələstin, Şimali Makedoniya, Portuqaliya və Çernoqoriyanın səfirliklərinin yerləşdiyi tikilidən gedir. Həmin binaya ciddi ziyan dəyib. Bina pəncərələri və şüşələri sındırılıb, tavanı isə zədələnilib".

Kiyevdə yaşayan azərbaycanlıların verdiyi məlumata görə, zərbələr nəticəsində Azərbaycan milli restoranı olan "Şah Plov" da dağılıb.

Şəmkirdə 45 yaşlı qadın bıçaqlandı,əri saxlanıldı

Şəmkirdə bıçaqlanma hadisəsi baş verib.

1979-cu il təvəllüdü K.Muxtarova bıçaqlanma xəbərinə görə xəstəxanaya yerləşdirilib və əməliyyat edilib.

Onun əri tərəfindən bıçaqlandığı bildirilir.

Şəmkir rayon Polis Şöbəsi əməkdaşlarının keçirdikləri müvafiq tədbirlər nəticəsində hadisəni törətməkdə şübhəli bilinən heyət yoldaşı 1972-ci il təvəllüdü R.Muxtarov saxlanılaraq istintaqa təhvil verilib.

Fakla bağlı araşdırma aparılır./APA

2024-cü il yekunlaşmaq üzəridir. Dünyada siyasi baxımdan bir çox yadda qalan hadisə baş verdi. Seçkilər ili kimi xarakterizə olunan 2024-cü il Azərbaycan tarixinə önəmli hadisələrlə yazıldı. İlin əvvəlində, fevralın 7-də Azərbaycanda Zəfər seçkisi keçirildi. İlham Əliyev növbəti dəfə Azərbaycan Respublikasının prezidenti seçildi.

Məclisdə də çoxsaylı qanunlar qəbul edildi. Bəzi qanunlara dəyişiklik edildi. Ölkəmizin təhlükəsizliyini təmin edəcək daha mükəmməl qanunlar

məsələni xüsusi qeyd etmək lazımdır. Bunlardan biri Azərbaycan Prezidentinin Şuşada keçirilən beynəlxalq konfransda səsləndirdiyi fikir-

teti olacaq. Sırf sosial-iqtisadi kontekstdə gözləntilərə gəlincə, 2025-ci ilin büdcəsinə baxmaq lazımdır. Büdcəmin investisiya xərclərinin artması onu göstərir ki, növbəti ildə iqtisadi inkişafı bağlı gözləntilər böyükdür. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının iqtisadi potensialı yavaş-yavaş rentabelli şəkildə yenidən Azərbaycan iqtisadiyyatının dirçədilməsinə töhfə verir. Ən böyük gözləntimiz isə regional inteqrasiyanın baş tutması, kommunikasiyaların, Zəngəzur dəhlizinin açılmasıdır. Düşünürəm ki, ictimai rəyin diqqət mərkəzində olan ən aktual məsələlərdən biri də budur. Ümid edək ki, 2025-ci ildə bu gözləntilər reallığa çevriləcək".

Milli Məclisin deputatı Vüqar Bayramov isə "Yeni Müsavat"a 2024-cü ilin iqtisadi yekunlarını şərh etdi. Deputat cari il Azərbaycan üçün vacib illərdən biri kimi xarakterizə etdi:

"2024-cü ildə Azərbaycan COP29-a ev sahibliyi etdi. COP29 dünyada ən böyük tədbirlərdən biri kimi qiymətləndirilir. Konfransın miqyasına nəzər yetirdikdə aydın olur ki, Azərbaycan global iqlim dəyişikliyinə töhfə verən ölkələrdən biri kimi regionda yaşıl zona şəbəkəsinin formalaşmasına dəstəyini davam etdirir. Sözsüz ki, bu il üçün xarakterik cəhətlərdən biri ÜDM-dəki artım tempinin qorunub saxlanmasıdır və bu artımın proqnozlaşdırılardan daha çox olmasıdır. İlk yekunlara əsasən, ÜDM 4,1 faiz artıb. Qeyri-neft sektorunda 6,7 faizlik artım qeydə alınıb. Bu, iqtisadiyyatdakı artımın daha çox qeyri-neft sektorundakı artım hesabına formalaşması anlamına gəlir. Bu baxımdan təbii ki, qeyri-neft sektorunun iqtisadi artımda payının artması 2024-cü ilin pozitiv cəhətlərindən biridir. Sözsüz ki, bu il Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpası davam etdirildi. İşğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası yalnız dövlət

büdcəsindən 18 milyard manata yaxın vəsait ayrılıb. Eyni zamanda növbəti ildə bu istiqamətə ən azı 4 milyard manat yönəldiləcək. Paralel olaraq, məskunlaşma davam etdi. Artıq 10 minə yaxın keçmiş məcburi köçkün öz ata-babası yurdlarına qayıdıb. 2025-ci ildə də bu proses davam edəcək. 2024-cü il Azərbaycanın mavi qaz hasilatını artırması, bütövlükdə regionun, eləcə də Avropanın enerji təhlükəsizliyinə töhfəsinin genişləndirilməsi ilə yadda qaldı. Azərbaycan artıq Avropa İttifaqının mavi qaz idarəetməsi ilə bağlı ilk beşlikdədir. İlk gözləntilərə görə, Azərbaycanın Avropaya mavi qaz ixracatı 8 faizə yaxın artacaq. Bu da həm hasilatın artması, həm də buna uyğun olaraq mavi qaz ixracatının çoxalması ilə bağlıdır. Qeyri-neft ixracatında da artım tempi qorunub saxlandı. Xüsusilə, 2024-cü ilin ikinci yansında artım müşahidə olundu".

V. Bayramov növbəti il üçün gözləntilərə bağlı isə bunları dedi: "Cənab Prezident tərəfindən yeni dövrün yeni hədəfləri müəyyənləşdirilib. İşğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası və yenidən qurulması davam etdiriləcək. Artıq dövlət büdcəsi qəbul olunub. Növbəti ildə sosial paket genişləndiriləcək. 3 milyon əhatə edən sosial ayrımlar həyata keçiriləcək. Eləcə də milli təhlükəsizliyin, müdafiə qabiliyyətimizin gücləndirilməsi də prioritetdir. 2025-ci ildə iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, qeyri-neft sektorunun payının artırılması, sahibkarların daha da dəstəklənməsi ilə bağlı islahatların dərinləşməsi gözlənilir. Digər vacib məqamlardan biri də yaşıl iqtisadiyyatın genişləndirilməsi ilə bağlıdır. Azərbaycanın 2025-ci ildə yaşıl iqtisadiyyatla bağlı daha çox layihənin reallaşdırılmasını həyata keçirəcəyi gözlənilir".

■ Nigar HƏSƏNLİ,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanda 2024-cü ilin siyasi və iqtisadi yekunları - şərhlər

COP29 sədrliyinin əldə etdiyi nailiyyətlər Azərbaycanın dünyadakı rolunu daha da artırdı; 2025-ci ildə Azərbaycan güc mərkəzlərində yer alacaq; Yaşıl iqtisadiyyatla bağlı daha çox layihə reallaşdırılacaq

Azərbaycan Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) ev sahibliyi etdi. COP29 sədrliyinin əldə etdiyi nailiyyətlər sayəsində COP29 ən möhtəşəm COP-lardan biri kimi yadda qaldı.

Cari il ölkəmizdə regional və global layihələrə verilən töhfələr, eləcə də iqtisadiyyatın inkişafı, bir çox istiqamətdə yeni hədəflərin müəyyənləşdirilməsi ilə də yadda qaldı.

Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu "Yeni Müsavat"a şərhində 2024-cü ildə Azərbaycan üçün yadda qalan siyasi yekunları şərh etdi. H. Babaoğlu qeyd etdi ki, ilin əvvəlində keçirilən prezident seçkiləri mühüm siyasi-hüquqi hadisə kimi ölkəmizdə idarəetmənin yeni mərhələsinə müəyyənləşdirdi: "Nəzərə almaq lazımdır ki, 2023-cü ildən sonra Azərbaycanın suveren hüquqları bərpa olunduqdan sonra yeni prezident seçkiləri həm də onunla əlamətdar oldu ki, ilk dəfə olaraq yeni seçilmiş prezident ölkəmizin bütün ərazisində konstitusiyaya və müəyyən olunmuş hüquqlarımızın icrası ilə bağlı imkanlar əldə etdi. Bu, çox mühüm tarixi

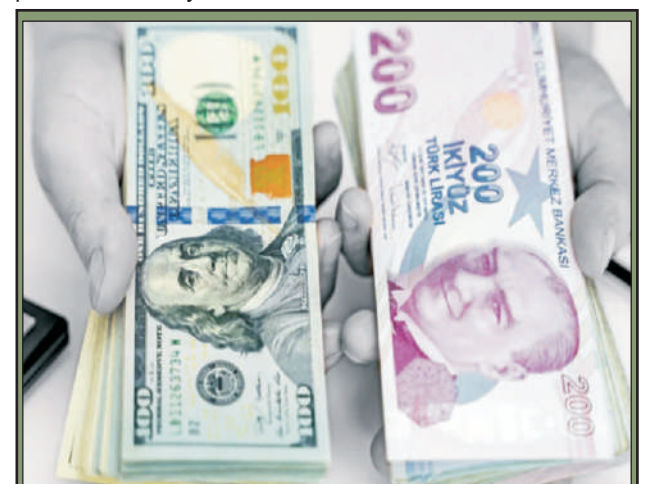
seçki oldu. İkinci mühüm hadisə isə Milli Məclisin yeni tərkibinin formalaşdırılması oldu. Buna böyük zərurət var idi. Üçüncü ən böyük tədbir isə Azərbaycanda COP29 tədbirinin keçirilməsidir. 2024-cü il həm də müstəqillik tariximizin ən iritutumlu maliyyə sənədinin, yəni 2025-ci ilin büdcəsinin qəbul olunması ilə yadda qaldı. Biz ilk dəfə olaraq rekord miqdarda müdafiə-təhlükəsizlikə bağlı maliyyə sənədi qəbul etdik. Amma bunlar məsələnin sadəcə bir tərəfidir. 2024-cü il Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcəyinə qoyulan yatırımlarla yadda qaldı. "Böyük Qayıdış" termini altında həm 30 il həsrətdə olduğumuz yurd-yuvalarımıza qovuşmaq hadisəsi, eyni zamanda işğaldan azad olmuş ərazilərimizin Azərbaycan cəmiyyətinə, iqtisadiyyatına, sosial-siyasi münasibətlərinə reinteqrasiya məsələsi var. Bu əslində Azərbaycanın gələcəyinə qoyulan yatırımdır. Bələdiyyə seçkilərinin keçirilməsi ilə bağlı qərarın qəbul edilməsi də mühüm hadisə kimi dəyərləndirilə bilər. Düşünürəm ki, bu Azərbaycanda keçirilən kompleks islahatların həyata keçirilməsi kontekstində qiymətləndirilə bilər. 2024-cü ildə Milli

qəbul edildi".

Azərbaycanın 2024-cü ildəki xarici siyasətinə gəlincə, H. Babaoğlu bildirdi ki, ölkəmizin tarixi zəfərinə kölgə salmaq istəyənlər hibrid müharibə elan ediblər: "Bu müharibənin komponentlərinin hər dəfə yeni, fərqli şəkildə təzahür etdiyini görürük. Biz əvvəlcə ermənipərəst mərkəzlər tərəfindən diplomatik müharibənin şahidi olduq. İndi isə strateji alətləri və imkanları tükənənlərin Azərbaycan vətəndaşlarından istifadə etməsinin şahidi oluruq. Son günlər Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin həyata keçirdiyi tədbirlər, keçmiş diplomatların ifşa olunması, onların yaratdığı şəbəkə bir daha onu göstərdi ki, hədəf Azərbaycanın milli maraqlarıdır. Bütün bunlara baxmayaraq, Azərbaycan tarixi zəfərini qorumağı bacardı. Beynəlxalq təşkilatlarla, erməni lobbisinin motivasiya etdiyi ayrı-ayrı qurumlarla Azərbaycan yaxşı əlaqələr yaratmağı bacardı. Bu da Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlər sistemindeki rolunu və nüfuzunu daha da artırdı. 2024-cü ildə Azərbaycanın xarici siyasəti ilə bağlı çoxsaylı konfranslar keçirildi. Cari ilin ideoloji tezislərini xülasə etməyə çalışsaq, iki mühüm

dir: "Azərbaycan yeni dünya nizamında Türkiyə rəhbəri ilə birgə güc mərkəzlərindən biri ola bilər". Düşünürəm ki, bu Azərbaycanın xarici siyasətinin və milli maraqlarımızın müdafiə olunmasının prioritetlərini özündə əks etdirir. İkinci isə, Prezident bildirdi ki, bizim ailəmiz türk dünyasıdır, çünki başqa ailəmiz yoxdur. Bu tarixi çağırış və tarixi ideoloji siyasi fikir həm də xarici siyasətimizi əhatə edəcək yeni keyfiyyət mərhələsi yaradır. Sırf ideoloji kontekstdə Prezident yeni milli ideya lazım olduğunu diqqət çəkdi. Əslində Azərbaycan Prezidentinin səsləndirdiyi bu fikirlər bizə lazım olan milli ideyanın həm siyasi-ideoloji, həm də xarici siyasət istiqamətlərini özündə ehtiva edir. Əgər bütün bunları ümumiləşdirməyə çalışsaq, görürük ki, Azərbaycan dövlətçiliyi və Azərbaycan ictimai-siyasi münasibətlər sistemi keyfiyyət etibarilə 2024-cü ildə yeni mərhələyə qədəm qoydu. Nəzərə almaq lazımdır ki, biz illərlə davam edən problemi cəmi bir ildə həll etdik, Qarabağ problemindən yalnız 2023-cü ildə xilas ola bildik. Bunun üzərindən cəmi 1 il və bir neçə ay keçib. Buna görə də tamamilə yeni mərhələyə keçdiyimiz xüsusi vurğulanmalıdır və vətəndaşlarımızın ictimai fəal mövqeyi ilə müşahidə olunmalıdır. İctimai, ixtisaslaşmış hüquq təşkilatları, ümumiyyətlə, bütün resurslar Azərbaycan Prezidentinin müəyyənləşdirdiyi bu yeni milli ideya ətrafında səfərbər olmalıdır".

H. Babaoğlu 2025-ci ildə gözlənilən siyasi prioritetləri belə şərh etdi: "2025-ci ildən gözləntilər çoxdur. 4 ildir sülhdən danışsaq da, bəlli oldu ki, müharibəyə daha çox yaxınlaşmışıq. Azərbaycan Prezidentinin Rusiya mediasına verdiyi müsahibədə də bir daha Ermənistanın sülh istəmədiyini və sürətlə silahlandırdığını aydın oldu. Düşünürəm ki, növbəti ildə sülh üçün ümidlər var. Bu, Azərbaycanın xarici siyasətinin ilk prioriti

Türkiyə lirəsi dollar qarşısında tarixi minimuma enib

Türkiyə lirəsi ABŞ dolları qarşısında antirekordunu yeniləyib.

"APA-Economics" xəbər verir ki, Türkiyə valyutası dollar qarşısında yenidən dəyər itirərək yeni tarixi minimum səviyyəyə düşüb. TL dollar qarşısında dünən 0.7 faiz ucuzlaşaraq 35.4 səviyyəsinə qədər düşüb. Lakin sonradan itkisinin bir hissəsini bərpa edərək 35.19 səviyyəsinə qalxıb. Ümumilikdə, 2024-cü ildə TL dollar qarşısında 20 faiz dəyər itirib.

Paralel olaraq, TL manat qarşısında da bu il rekord səviyyədə ucuzlaşıb. Azərbaycan Mərkəzi Bankının 20 dekabr məzənnəsinə əsasən 1 TL 0.0483 AZN-ə qədər enib.

AİB Azərbaycanda ilk dəfə dövlət sektoruna kredit ayırıb

Avropa İnvestisiya Bankı (AİB) Azərbaycanda ilk dəfə olaraq dövlət sektorunda rəqəmsal infrastrukturun inkişafı üçün kredit ayırıb.

Bu barədə "APA-Economics"ə Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyindəki "AzInTelecom" MMC-dən bildirib.

"AzInTelecom"un iki yeni Data Mərkəzinin tikintisi üçün sərf olunacaq kreditin məbləği 43 milyon avro təşkil edib. Layihənin məqsədi dövlət şirkəti tərəfindən təqdim olunan "bulud" xidmətlərini daha da genişləndirmək və əlçatan etməkdir.

Dekabrın 20-də kredit sazişinin təsdiqlənməsi ilə bağlı "AzInTelecom" MMC-nin inzibati binasında imzalanma mərasimi keçirilib.

Layihə ilə bağlı AİB-in vitse-prezidenti Teresa Çervinska Azərbaycanın dövlət sektoruna ilk kredit dəstəyini rəsmiləşdirməkdən məmnun olduqlarını bildirib: "Məlumat əlçatanlığının təkmilləşdirilməsi və davamlı rəqəmsal transformasiyanın təşviqi Avropa İnvestisiya Bankının əsas prioritetləri sırasındadır. İnnovasiya və şəffaflığa yönəlmiş bu sərmayə təkcə dövlət idarəçiliyinin müasirləşdirilməsinə deyil, həm də davamlı iqtisadi artıma və sosial tərəqqiyə töhfə verəcəkdir".

Azərbaycan tərəfdən müqaviləni imzalayan "AzInTelecom" MMC-nin İdarə Heyəti sədri vəzifəsini icra edən Elxan Əzizov bildirib ki, bu layihə ölkədə gedən rəqəmsal transformasiyaya mühüm təkan verəcək: "Bu layihənin reallaşması ilə istər kiçik, istər böyük qurumlar üçün bulud xidmətləri daha əlçatan olacaq. Təbii ki, bu da öz növbəsində Azərbaycanda rəqəmsal ekosistemin inkişafına birbaşa müsbət təsirini göstərəcək. Onu da qeyd edim ki, Abşeron və Hacıqabul rayonlarında tikilməsi nəzərdə tutulan hər iki Data Mərkəzin inşası yaşıl texnologiyalar əsasında aparılacaq".

Qeyd edək ki, bu təşəbbüs Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdaşlığı üçün İqtisadi və İnvestisiya Planına (EIP), eləcə də "Global Gateway" strategiyasına uyğun olaraq həyata keçirilir. Eyni zamanda Avropa İttifaqının regionda dayanıqlı inkişafı və rəqəmsal transformasiyanı təşviq etmək öhdəliyini vurğulayır.

"AzInTelecom" MMC Azərbaycanın ən böyük "bulud" provayderi, Cənubi Qafqazda isə Data Mərkəzləri ilə bağlı beynəlxalq nüfuzlu "TIER 3" sertifikatını alan ilk qurumdur. Şirkət hazırda Bakı və Yevlax şəhərlərində yerləşən Data Mərkəzləri üzərindən dövlət və özəl sektorda 200-dən çox quruma "bulud" xidmətləri göstərir.

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi Bakı şəhərinin perspektiv inkişafını nəzərə almaqla paytaxtın Həsən Əliyev küçəsindən Ziya Bünyadov prospektinə paralel olaraq "Koroğlu" metro stansiyasına qədər yeni avtomobil yolunun tikintisinə start verib. Bu barədə agentlikdən bildirilib.

Layihənin xüsusi dövlət əhəmiyyəti nəzərə alınmaqla Heydər Əliyev prospektində və Ziya Bünyadov prospektində nəqliyyat vasitələrinin sıxlığının azaldılması və hərəkətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi nəzərdə tutulur. Sözügedən layihə çərçivəsində yol hərəkətinin təşkilinin texniki xarakteristikalarının qısa analizinin nəticələri nəzərə alınaraq, ərazidə nəqliyyat problemlərinin əsaslı həlli, əsas nəqliyyat yollarının birbaşa əlaqələndirilməsi, mühüm nəqliyyat funksiyasını yerinə yetirən yollar

Paytaxtın "əbədi" problemi - böyük layihə işə düşür, bəs sonra...

Ekspert bildirir ki, 20 Yanvar və Xırdalan dairələri ilə bağlı təcili tədbirlər görülməlidir

üzrə optimal birləşmənin təmin edilməsi və alternativ marşrutların yaradılması, habelə ərazidəki nəqliyyat yollarının məntiqi birləşməsinin təmin edilməsi, ərazinin küçə-yol şəbəkəsinin nəqliyyat planlaşdırma sxeminin tamamlanması məqsədilə layihənin icra edilməsi mütləq olaraq məqsədəuyğun hesab edilir.

Layihənin əsas üstünlükləri Həsən Əliyev küçəsinin davamı olaraq Yusif Vəzir Çəmənzəmənlı küçəsinə düzxətli davam etməklə şərq hissədə Ələsgər Qayıbov və Xəlil Rza Ulutürk küçələrinə birləşdirilməsi nəticəsində Təbriz küçəsi ilə Ağə Nemətulla və Əhməd Rəcəbli küçələrinin kəsişmələrində və "Nərimanov" metro stansiyası ətrafında müşahidə olunan nəqliyyat sıxlığı azalacaq, habelə "Gənclik" və "Nərimanov" metro stansiyaları ətrafındakı ərazilərdən "Koroğlu" metro stansiyası istiqamətində hərəkət edən nəqliyyat vasitələrinin fasiləsiz yerdəyişmələrinin təmin edilməsinə şərait yaradılacaq.

Eyni zamanda, qeyd edilən yeni yol birləşməsinin yaradılması nəticəsində "Gənclik" və "Nərimanov" metro stansiyaları ətrafındakı ərazilərdən "Koroğlu" metro stansiyası istiqamətində və yaxud əks istiqamətlər üzrə Heydər Əliyev prospekti vasitəsilə yerinə yetirilən nəqliyyat yerdəyişmələrinin azalması və Heydər Əliyev prospektinə alternativ hərəkət marşrutunun yaradılması hesabına Heydər Əliyev prospektinin yan yolunda müşahidə olunan tıxac hallarının minimumlaşdırılması təmin ediləcək. Həmçinin, qeyd edilən birləşmənin yaradılması nəticəsində şəhərin şərq və mərkəzi qərb periferiyaları arasında Heydər Əliyev və Ziya Bünyadov prospektlərinə paralel və həmin prospektlərin mərkəzi aralığında yerləşən yeni yaşayış massivlərinə alternativ birbaşa nəqliyyat bağlantısının yaradılması təmin ediləcək.

Yolun ümumi uzunluğu 3896 metr, hərəkət zolağının sayı 6, hərəkət zolaqlarının eni 3.5 m, tunellərin sayı 4, yeraltı piyada keçidlərinin sayı isə 3 ədəd olacaq.

Paytaxtda tıxac probleminin aradan qaldırılması üçün daha hansı layihələrə ehtiyac var?

Nəqliyyat eksperti Elməddin Muradlı deyir ki, Bakının Baş planında bir çox istiqamətlər üzrə layihə nəzərdə tutulub.

"Mənim təklifim isə 20 Yanvar və Xırdalan dairələri, eyni zamanda Yusif Səfərov küçəsi ilə Heydər Əliyev prospektinin kəsişmə nöqtəsi ilə bağlıdır. Babək prospektindən Heydər Əliyev prospektinə çıxan sürücüləri saatlarla tıxacda saxlayıb, Y.Səfərov küçəsini boşaltmaqla iş bitmir. Orada məşhur bir hotel var, onun bir hissəsi sökülməli və dəmir yol xəttini daha təhlükəsiz formada keçirməklə altından bir zolaq əlavə yol artırılmalıdır. Bununla da H.Əliyev prospektinə daha rahat çıxış olsun. Babək prospektinə hər gün bir inspektor qoyub orada pik saatlarda hərəkəti saxlamaq çıxış yolu deyil. Bu ən primitiv, ən kустar üsuldur. Bu məsələdə ciddi iş görülməlidir.

Azərbaycan Respublikasının sabiq nəqliyyat naziri Ziya Məmmədov öz şəxsi maraqları naminə yol infrastrukturunda ciddi nöqsanlara yol verib. Bu özünü Bakı-Quba yolunda da göstərdi. Uzun illər ərzində salınan yol iki ildən sonra dağıldı. Dövlət tərəfindən yenidən vəsait ayrıldı.

Yusif Səfərov küçəsində, Babək prospektinin Heydər Əliyev prospekti ilə kəsişmə nöqtəsində keçmiş nazirin buraxdığı ciddi bir səhv var. Heydər Əliyev prospekti Y.Səfərov küçəsindəki dəmir yol xəttinin üstündən körpü vasitəsilə Bakı şəhər Baş Polis İdarə-

sinin qarşısına birləşməli imiş. Amma orada tikilən "Tramp Tauer" binası buna mane olub. Yeni öz şəxsi maraqları naminə o istiqaməti dəyişiblər. Bakının bir nömrəli yolunu ilanvari formaya salıblar. Həmin yolda hər gün qəza olur. Geriyə dönmə sürücülər iki zolaqda gəlir. Çünki bütün layihələrə dar düşüncə ilə baxılıb. Onun əziyyətini isə sadə vətəndaşlar çəkir.

20 Yanvarda tikilən körpü standart modeldir. Gənclikdə salınan tunel isə nisbətən daha yaxşıdır, şaxələnir. Eyni modeli 20 Yanvarda yaratmalı idilər. Körpü şaxələnməli idi. Onun üzərindən Şərifzadə küçəsinə yol salınmalı idi, daha sonra Qələbə dairəsinə gedə bilərdik. Eyni zamanda 3-cü mikrorayon dairəsinə rahat düşə bilərdik. Ancaq elə bir layihə etdilər ki, sadaladığım istiqamətdə gedən sürücülərin hamısını 20 Yanvar dairəsinə yığdılar. Bu layihə beşikdə ölü doğulan körpə kimi bir şey idi. Ona görə də 20 Yanvar dairəsinə heç bir əlac tapılmadı.

Ziya Bünyadov prospekti 20 Yanvarda tunel və ya körpü vasitəsilə Alatavadən birbaşa kənar dairəvi yola birləşməli idi.

Şəhər saatlarında şimal istiqamətindən Bakıya gələn tıxac yarıdır. Axşamlar isə Xırdalan dairəsinə görə Sumqayıt istiqamətində tıxac olur. Xırdalan dairəsində genişləndirmə işi aparanda biz bildirdik ki, genişləndirməyə heç bir ehtiyac yoxdur. Maksimum bir zolaq genişləndirmək olardı. Bu zolaq Xırdalan dairəsinə girən nəqliyyatın hərəkətinə ayrılmalı idi. "Koroğlu" metro stansiyasının üzərindəki asma körpüdən Xırdalan dairəsində də salmaq lazım idi. Lakin bəlli olmayan səbəbdən bu layihələr edilmədi".

Azərbaycan daha bir beynəlxalq əməkdaşlıq platformasına qoşulub. Belə ki, dekabrın 19-da Misirin paytaxtı Qahirədə keçirilən İnkişaf etməkdə olan səkkiz ölkənin İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (D-8) XI Sammitində Azərbaycan Respublikası yekdilliklə təşkilatın üzvü seçilib. Bu qərar, D-8 təşkilatının sıralarının ilk dəfə genişləndirilməsi kimi tarixə düşüb. Azərbaycanı tədbirdə qonaq qismində baş nazir Əli Əsədov və XİN rəhbəri Ceyhun Bayramov təmsil edib.

Dövlət rəhbərlərinin toplaşdığı Qahirə sammiti çərçivəsində iqtisadi məsələlərlə yanaşı, regional və global məsələlər də müzakirə mövzusu olub. D-8 üzvləri son olaraq iyun ayında İstanbulda bir araya gəlmişdi.

Arayış üçün bildirək ki, D8 Türkiyənin sabiq və mərhum baş naziri Nəcməddin Ərbakanın təşəbbüsü ilə 22 oktyabr 1996-cı ildə İstanbulda müsəlman ölkələri - Banqladeş, İndoneziya, İran, Malayziya, Misir, Nigeriya və Pakistanın əməkdaşlığı ilə təşkil edilən İnkişaf Əməkdaşlıq Konfransı əsasında qurulub. Təşkilatın katibliyi İstanbulda yerləşir və 2020-2030 illər üçün qəbul edilmiş "Yol xəritəsi" çərçivəsində fəaliyyətini davam etdirir.

Azərbaycan da quruma qoşulmaq üçün rəsmi müraciət etmişdi. Türkiyə bu təşəbbüsü bütünlüklə dəstəkləyirdi. Qahirə sammitində Azərbaycan nəhayət, D-8-ə üzv oldu. Beləliklə də, D-8 indi D-9-a çevrildi.

"Azərbaycanın D-8-ə üzv olması ilə daha da gücləndik". Bunu Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Qahirədə D-8-in zirvə görüşündə deyib. "Qardaş Azərbaycana təşkilatımıza "xoş gəldin" deyirik. Azərbaycanın D-8-ə üzvlüyü təkcə təşkilatı böyütməyəcək, həmçinin gücləndirəcək", - Türkiyə lideri qeyd edib. O, Azərbaycana yeni qoşulduğu təşkilatda uğurlar diləyib.

Öz növbəsində Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərif deyib: "Mən qardaş ölkə Azərbaycana D-8-in yeni üzvü kimi sa-

lamlayıram, ona xoş gəldiniz demək istəyirəm". O, Azərbaycanın D-8-in hədəflərinə çatmasına öz töhfəsini verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın D-8 təşkilatına üzv qəbul edilməsi ilə bağlı X səhifəsində paylaşım edib: "Bu gün (dekabrın 19-da - red.) Qahirədə İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (D-8) Zirvə toplantısı zamanı Azərbaycanın təşkilatına üzv qəbul edilməsinə görə Türkiyə, Pakistan, Misir, İran, İndoneziya, Malayziya, Nigeriya və Banqladeşin dövlət və hökumət başçılarına təşəkkürümü bildirirəm. Azərbaycanın namizədliyinə dəstək bu ölkələr ilə səmimi dostluğumuzun və əməkdaşlığımızın göstəricisidir. Türkiyənin təşəbbüsü ilə yaradılmış D-8 təşkilatı 30 ilə yaxındır ki, fəaliyyət göstərir və ilk dəfə olaraq genişlənmə ilə əlaqədar qərar qəbul olunmuşdur. Bu bizim üçün qürur mənbəyidir. Öz həmkarlarımı əmin edirəm ki, Azərbaycan digər ölkələrlə birlikdə təşkilatın daha da inkişafı, İslam həmrəyliyinə gücləndirilməsi üçün öz səylərini əsirgəməyəcəkdir".

Baş nazir Əli Əsədov isə sammitdəki çıxışında 11-ci Zirvə toplantısında ölkəmizin iştirakının xüsusi tarixi əhəmiyyəti olduğunu vurğulayaraq bildirib ki, bu gün Azərbaycana dost münasibəti və etimad göstərən üzv dövlətlər ölkəmizin D-8-ə üzv seçilməsi ilə bağlı yekdilliklə tarixi qərar veriblər: "Buna görə bütün üzv dövlətlərə minnətdarlığımı bildiririk. Azərbaycan təş-

"İslam doqquzluğu"nun yaratdığı üstünlüklər - təhlil

Azərbaycan üçün yeni fürsət pəncərəsi; D-9 nə vəd edir...

kilatın təməl prinsiplərinin qorunmasına, təşkilat çərçivəsində əməkdaşlığın daha da genişlənməsinə yaxından töhfə verəcək".

Azərbaycanın D-9-a üzvlüyü ölkə üçün nələr vəd edir? Təşkilata qoşulmaq Bakıya hansı siyasi və iqtisadi üstünlüklər gətirə, hansı çağırışlar formalaşdırabilir?

İqtisadçı-alim, Milli Məclisin üzvü Vüqar Bayramovun dediyinə görə, nominal ÜDM-i 5 trilyon 199 milyon dollar, real ÜDM-i isə 18 milyard 182 milyon dollar olan D 9 ölkələri müsəlman dünyası əhalisinin 63.0 faizinə sahibdir: "Bu dünya əhalisinin 16.0 faizi deməkdir. Bu ölkələr arasındakı ticarət dövriyyəsi 150 milyard dollardan çoxdur. Bu isə deməkdir ki, D-9 təşkilatına üzvlük iqtisadi inkişafın gücləndirilməsi baxımından Azərbaycan üçün yeni imkanlar yaradır. Üzvlük eyni zamanda ölkəmizin geo-siyasi mövqeyini daha da gücləndirəcək. Azərbaycan təşkilatın 9-cu üzvü olmaqla yanaşı yarandıqdan sonra bu təşkilata üzv olan yeganə ölkədir. Təşkilat 15 iyun 1997-ci il tarixində yaradılmışdır".

İqtisadçı Eldəniz Əmirov isə bildirir ki, D-8 yaradılarkən hədəfləri böyük idi: "Çox iddialı hədəflər qoyulmuşdu. Lakin ötən müddət ərzində bu hədəflərə nail

olunduğunu söyləmək mümkün deyil. Yəni 30 ilə yaxındır yaranmasına baxmayaraq, D8 bu illər ərzində qarşısına qoyduğu məqsədə böyük ölçüdə çatıbilməmişdi. Bunu üzv ölkələrin hər birinin inkişafında bu təşkilatın rolunun digər təşkilat və əməkdaşlıqlarla müqayisədə daha az olması, eyni zamanda üzv ölkələrin bir-birilə olan iqtisadi-siyasi münasibətlərinin mövcud vəziyyəti təsdiq edir. Məsələn, bunlardan sadəcə birinə baxaq. Bu təşkilatın ən böyük ölkəsi olan Türkiyənin xarici ticarət dövriyyəsi ötən il 585 milyard dollar olduğu halda təşkilatın bütün üzvləri ilə toplam ticarəti heç 50 milyard dollara gəlib çatmayıb. Bir təşkilatın ən böyük dövləti öz ticarət dövriyyəsini 30 il ərzində bu təşkilat daxilində 10 faizdən çox artırabilməyibse, deməli, bu təşkilatın inkişafına mane olan problemlər vardır.

Təbii ki, təşkilat yaranarkən məqsəd həm siyasi, həm iqtisadi, texnoloji və digər aspektlərdən birgə inkişafa nail olmaq idi. Düzdür, üzv ölkələri arasında ticarət müqavilələri və gömrük tənzimləmələrini asanlaşdırmağa çalışmış, birgə inkişaf proqramları hazırlanmışdır. Amma bu təşkilata üzv ölkələrindən asılı olan və onlardan asılı olmayan bir sıra səbəblərə görə 1997-ci

ildə qoyulmuş hədəflərə nail ola bilməmişlər. Belə problemlərin səbəbləri arasında obyektiv olanı da var, subyektiv olanı da.

Subyektiv səbəblər kimi ölkələr arasında koordinasiyanın təkmil olmaması, üzv ölkələrin bir-biri ilə əlaqələrinin dərinləşməsinə çalışmamasını qeyd etmək olar. Obyektiv səbəblər olaraq üzvlərin bəzilərinin kəskin beynəlxalq sanksiyalara məruz qalması, ölkələrin iqtisadi-siyasi potensial baxımından fərqli olmasıdır".

Ekspertə görə, hazırda global geosiyasi vəziyyət bu regionda yeni zərurətlər yaratmaqdadır: "Bu baxım-

lənə ixrac bazarlarının diversifikasiyasına və bir çox digər istiqamətlərdə müsbət təsirlər yarada bilər".

Politoloq, Atlas Araşdırma Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu hesab edir ki, Azərbaycanın quruma üzvlüyü həm Bakı, həm də qrup üzvləri üçün faydalıdır: "Baxmayaraq ki, Azərbaycan hər bir ölkə ilə ikitərəfli əlaqələri də genişləndirir, çoxtərəfli münasibətlərin inkişafı da həm siyasi, həm də iqtisadi baxımdan ölkəmiz üçün faydalı ola bilər. D-9 əsasən İslam ölkələrinin birliyi. Ümumiyyətlə, Azərbaycan çoxsaylı formatlarda iştirak etməkdə maraqlıdır. Bu, imkan verir

ki, daha çox ölkə ilə siyasi-iqtisadi əlaqələri genişləndirək. D-9 üzvləri kifayət qədər rəngarəngdir, müxtəlif coğrafi əraziləri təmsil edirlər. Bu da əməkdaşlıq üçün fərqli imkanlar deməkdir. Bu təşkilatın təşəbbüskarı Türkiyədir, bir çox məsələlərdə aparıcı rol da ondadır. Türkiyə də Azərbaycanın strateji müttəfiqidir. Bu, Azərbaycan üçün təşkilatın işində daha yaxından iştirak etmək imkanı yaradacaq. Gələcəkdə təşkilat üzvlərinin iştirakı ilə reallaşabilecek regional layihələrdə ölkəmizin aktiv iştirakına səbəb olacaq".

Qeyd edək ki, Azərbaycanın D-9 üzvlərindən Türkiyə və Pakistanla iqtisadi əməkdaşlıqdan əlavə, strateji siyasi-hərbi müttəfiqliyi mövcuddur. Daha bir üzv ölkə - İranla Azərbaycan çox mühüm regional və beynəlxalq əhəmiyyətli nəqliyyat layihələrində tərəfdaşlıq edir. Tehranın regionda daha çox Azərbaycana düşmən olan Ermənistanın yanında yer almasına baxmayaraq, xüsusilə Şimal-Cənub Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizi layihəsində birgə iştirak iki ölkənin iqtisadi maraqları baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir. Buna görə də daha bir müstəvidə İranla təmas imkanlarının yaranması Bakı üçün yeni bir müzakirə müstəvisi deməkdir.

20 dekabrda Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirildi. Spiker Sahibə Qafarova giriş nitqində Türkiyəyə səfəri və keçirdiyi görüşlər barədə deputatları məlumatlandırdı. Bildirdi ki, Milli Məclis sədrinin başçılığı ilə nümayəndə heyəti dekabrın 17-də və 18-də qardaş Türkiyə Respublikasında rəsmi səfərdə olub:

“Səfər çərçivəsində Türkiyə Prezidenti möhtərəm cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğan ilə görüşüm oldu. Görüş səfərin rəsmi protokoluna uyğun olaraq, dövlət edildiyim Türkiyə Elmlər Akademiyasının və Türkiyə Elmi və Texnoloji Araşdırma Qurumunun 2024-cü il üçün Elm mükafatlarının təqdimat mərasimində oldu. Türkiyə Böyük Millət Məclisinin sədri hörmətli Numan Kurtulmuş ilə görüşümüzdə qardaş ölkələrimiz və parlamentlərimiz arasında yüksək səviyyəli əlaqələrə dair fikir mübadiləsi aparıldı. Müttəfiqliyin rəsmi ifadəsi və möhürü olan Şuşa Bəyannaməsi ilə əlaqələrimizin yeni mərhələyə qədəm qoyduğu vurğulandı. Söhbət zamanı qeyd etdim ki, Azərbaycan ilə Türkiyə arasında qardaşlıq münasibətləri, xalqlarımızın birliyi və həmrəyliyi bizim üçün ən böyük dəyərdir. Bildirdim ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin “Bir millət, iki dövlət” kəlamı özünü ən parlaq şəkildə təsdiq edir. Möhtərəm cənab Prezident İlham Əliyevin də dediyi kimi, dünyada Azərbaycan və Türkiyə qədr bir-birinə yaxın olan başqa ölkələr yoxdur. Əlaqələrin ən yüksək səviyyəyə gəlib çatmasında dövlət başçılarının müstəsna rolu qeyd edildi”.

S.Qafarova qeyd etdi ki, ölkələrimiz arasında qardaşlıq münasibətlərinin daha da genişləndirilməsinə parlamentlərin verdiyi töhfələr yüksək qiymətləndirildi: “Vurğulandı ki, qanunvericilik orqanları arasında əməkdaşlıq qardaş xalqlarımızın bir-birinə daha da yaxınlaşmasına, ortaq dəyərlərimizin gələcək nəsillərə ötürülməsinə xidmət edir və ölkələrimiz arasındakı müttəfiqlik ruhuna uyğundur. Parlamentlərimizin həm ikitərəfli, həm də Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan, Azərbaycan-Türkiyə-Pakistan kimi üçtərəfli formatlarda əməkdaşlıq etdiyi, o cümlədən beynəlxalq parlament təşkilatlarında birgə fəaliyyət göstərdikləri diqqətə çatdırıldı. Qeyd olundu ki, əməkdaşlığımızın mühüm istiqamətlərindən biri də Türk Dövlətlərinin Parlament Assambleyası çərçivəsində digər türk dövlətlərinin parlamentləri ilə birgə fəaliyyətimizdir. Parlamentlərimiz Türk dünyasının daha sıx birləşməsi məsələsində özünə düşən vəzifələri yerinə yetirməyə çalışırlar. Görüşdən sonra Milli Məclisin sədrinin Türkiyə Böyük Millət Məclisinin plenar iclas salonunda salamlanması mərasimi oldu”.

Sədr bildirdi ki, görüşün yekunu olaraq, Azərbaycan və Türkiyə parlamentlərinin sədrləri mətbuat üçün bəya-

Parlamentdə “Amnistiya və əfv etmə haqqında” qanunun qəbuluna çağırış

Deputatlardan Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmağa cəhd göstərənlərə etiraz

natla çıxış ediblər: “Səfər çərçivəsində nümayəndə heyəti Heydər Əliyev parkını ziyarət etdi. Nümayəndə heyətimiz bir sıra digər tədbirlərdə də iştirak etdi. Hesab edirəm ki, Türkiyə Respublikasına rəsmi səfər uğurlu keçdi və mən nümayəndə heyətinin hər bir üzvünə minnətdarlığımı bildirirəm”.

Cari məsələlərlə bağlı danışıq komitə sədri Siyavuş Novruzov Milli Məclis Sədrini ilk səfəri olaraq məhz Türkiyəyə uğurlu səfəri münasibətilə təbrik etdi. S.Novruzov ölkə Prezidentinin son müsahibəsi ilə bağlı danışdı. Bildirdi ki, Azərbaycan sabitlik adasıdır. Deputat XİN təmsilçilərinin iclasda iştirak etməsindən istifadə edərək bildirdi ki, ölkəmizdəki bəzi səfirlərə tutarlı cavab verilir və bu reaksiyaların davamı gəlməlidir. “Fransa səfiri özünü Fransa səfiri kimi yox, Hüqonun təbircinə desək, səfili kimi aparmağa başlayıb”, deyərək S.Novruzov əlavə etdi.

Spiker Sahibə Qafarova reaksiyasında bunları bildirdi: “Düz deyirsiniz, Siyavuş müəllim. Nazirlik heç vaxt olmadığı kimi, sərt cavab verib və düz də edib”.

Komitə sədri Zahid Oruc dedi ki, dövlət başçısının son müsahibəsinə diqqət çəkdi: “Prezident İlham Əliyevin andiçmə mərasimində parlamentin yüksək tribunasından “bizə təzyiqlər güclənəcək” bəyanatı və Rossiya-1 telekanalına müsahibəsində “yalançı dövlət” - “Washington Post”, “New York Times”, “Figaro” və “Le Monde” qəzetlə-

ri, Dövlət Departamentinin himayəsindəki qeyri-hökumət təşkilatları ölkəmizə hər gün hücum edir”, açıqlaması Birinci Şəxsin Qələbəmizdən sonra milli təhlükəsizliyimizə ən böyük təhdidlərinin informasiya müharibəsi olduğunu göstərir. Bəli, ikiqütblü dünyanın çökməsi, İKT inqilabı və sosial şəbəkələr, hi-tech korporasiyaları, izləmə və hakirlər ordusu informasiyanı dağıdıcı geosiyasi silaha çevirib”.

Z.Oruc qeyd etdi ki, ölkəmizin ictimai rəyində hökmranlıq etmək, rəqəmsal suverenliyimizi pozmaq və dövlət adamlarını linç edərək xalqı hakimiyyətin üstünə qaldırmaq istəyənlərlə savaşmaq Ermənistan ordusu ilə döyüşmək deməkdir: “Torpaqlarımız kimi informasiya məkanımızı da işğaldan azad etməliyik. Gəlin, adlarını çəkək- “Silikon vadisi” beyin mərkəzləri və Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin yaratdığı “Mütəşəkkil Cinayətkarlıq və Korupsiya Araşdırmaları Layihəsi- OCCRP, USAID, NED, NDI və digər təzyiq institutları, məhkəmə-hüquq çəkismələri, dünyada erməni şəbəkəsinin açar isimləri Luis Okampo və Amal Kluni, Bakıya dönük çıxan Harri Kasparyovun “İnsan Hüquqları Fondu”, “Bellingcat” və “Blankspot” özəl kəşfiyyat şəbəkəsi, xaricdəki vətən xainləri - milli simasını itirən Mirzəli, Abbaslı, Osmanqızı və digər terror mediası, avropalı muzdlu məmur, parlamentari və blogger ordusu Zəfərimizi gözəndən salaraq, ölkəmizi 27 sentyabra qədərki vəziyyətə

qaytarmağa çalışırlar. Gəlin onları “işğal partiyası” adlandıraq!”

Deputat Qüdrət Həsənquliyev Milli Məclisdəki çıxışında əvvəlcə spiker Sahibə Qafarovanı Türkiyəyə uğurlu səfər münasibətilə təbrik edib, daha böyük uğurlar arzuladı. Daha sonra Azərbaycan Prezidentini qarşıdan gələn doğum günü münasibətilə təbrik edən deputat dövlət başçımıza çətin və şərəfli işində uğurlar arzuladığını dilə gətirdi. Qüdrət Həsənquliyev Azərbaycanın növbəti uğurundan bəhs etdi: “Böyük “İslam səkkizliyi”nə, D-8 İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv olmağımız münasibətilə xalqımızı təbrik edir, ölkəmiz üçün daha vacib olan Ümumdünya Ticarət Təşkilatına üzv olmaq üçün hökuməti yubanmadan zəruri qərarlar qəbul etməyə çağırıram!” Deputat ardınca bunları söylədi: “Çin təqviminə inananlar üçün mənim ad günüm də başlayacaq Yaşıl ilan ili müdrikliyin, yüksək intuisiyanın və yeniliyin simvolu hesab olunur. Avropa İttifaqının son qətnaməsi, Qərbdən gələn təzyiq və təhdidləri qətiyyətlə pisləməklə yanaşı, ölkəmizin maraqları naminə şərq müdrikliyi nümayiş etdirib Qərb ölkələri ilə münasibətdə yaranmış gərginliyin hansısa möcüzə nəticəsində aradan qalxacağını gözləmədən gərginliyin azaldılması istiqamətində qarşı tərəflə ciddi danışıqlar aparmağı təklif edirəm. Nəzərə almalıyıq ki, zorun meydan suladığı dünyada yaşayırıq. Bu gün regionun böyük döv-

lətləri qardaş Türkiyə, Rusiya, İran kollektiv Qərb tərəfindən onlara münasibətdə təyin olunmuş sanksiyaların yumşaldılması üçün ciddi səylər göstərirlər. Təxribatçı qüvvələrin nə deyəcəyini düşünmədən, xalqımızın xoşbəxt gələcəyi üçün gərginliyin azaldılması istiqamətində atacağımız addımlar böhtan və təhdidlərlə hökuməti qıcıqlandıraraq onu xalqın gözündən sala-raq qeyri-populyar qərarlar qəbul etməyə təhrik etmək istəyənlərə layiqli cavab olar, islahatlar aparacağımız təqdirdə ölkəyə investisiya qoyuluşuna və yeni texnologiya

fəsinə çalışmış Ramiz Vəliyevi ifşa etdiyini xatırladı. Bildirib ki, bu, birinci hal deyil. Eyni zamanda əlavə etdi ki, bu gün bəzi diplomatlar Avropada oturub, Azərbaycana qarşı qarayaxma kompaniyası ilə məşğul olurlar. Deputat bildirdi ki, yeni qanunun qəbulu mühüm əhəmiyyət kəsb edir. H.Məmmədov qanun layihəsinin dili ilə bağlı təklif irəli sürdü. Təklif etdi ki, Azərbaycan dilini mükəmməl bilən kadrlardan biri layihəni yenidən oxusa, daha yaxşı olar.

Spiker isə reaksiyasında bildirdi ki, qanunun dili adi danışq dilindən fərqli olduğu üçün layihənin məhz bu şəkildə hazırlanması təbiiirdir.

Parlamentdə “Azərbaycan Respublikasında səfərbərlik hazırlığı və səfərbərlik haqqında” və “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi və digər bir sıra qanun layihələri ikinci oxunuşda müzakirəyə çıxarıldı. Layihəni komitə sədri Arzu Nağıyev təqdim etdi. Müzakirələrdə çıxış edən komitə sədri Siyavuş Novruzov əsgərlik yaşının endirilməsini təqdir etməklə yanaşı, müqaviləli orduya keçidi də zəruri saydı. Bildirdi ki, 44 günlük Vətən müharibədə də müqavilə əsasında fəaliyyət göstərən insanların rolu daha böyük oldu. Komitə rəhbərinin sözlərinə görə, çox bahalı qiymətə alınan hərbi texnikanı gənc çağırışçıya həvalə etmək çətinlik yaradır. Həmçinin əsgərlərin hərbi xidmət müddəti bitdikdən sonra yeniləri çağırılır ki, bu da onların yenidən hazırlanması baxımından əlavə maliyyə sərf olunması deməkdir. S.Novruzov qeyd etdi ki, əsgərlik yaşının 30-a salınması təqdirəlayiqdir. “18 yaşlı çağırışçı ilə 35 yaşlı çağırışçının xidmət keçməsi nizamnaməyə də uyğun gəlmir” - deyən komitə sədri digər vacib məsələdən də bəhs etdi. Bildirdi ki, keçmişdə 2 uşağı olanlar hərbi xidmətə çağırılmırdı, sonra qanuna dəyişiklik nəticəsində 3 uşağı olanlara güzəşt edildi. “2 uşağın saxlanılmasının özünə belə, dövlətə köməkdir. Ata hərbi xidmətə çağırılır, ana işləyir, işləmir. Lap maddi imkan olsa belə, bunun mənəvi tərəfi var. İki uşaq il yarım öz valideynini görmür. Belələri də çox böyük sayda deyil. Gələcəkdə yenidən 3 uşaq məsələsinə 2 uşağa endirsək, çox yaxşı olar”, S.Novruzov bildirdi.

Q.Həsənquliyev sonda “Prezidentə yalnız məhkumları deyil, həm də istintaq altında olan şəxsləri məsuliyyətdən azad etmək səlahiyyəti verən “Amnistiya və əfv etmə haqqında” qanunu qəbul etməyi təklif edirəm”, - deyərək çağırış etdi.

Milli Məclisdə “Diplomatik xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi ikinci oxunuşda müzakirəyə çıxarıldı. Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli layihə barədə məlumat verdi. Müzakirələr zamanı çıxış edən deputat Hikmət Məmmədov xatırladı ki, bu günlərdə dövlət təhlükəsizlik orqanları Azərbaycanın Misirdəki səfirliyində müşavir vəzi-

“Kitəbxana işi” və “Müzeylər haqqında” qanun layihələri barədə Mədəniyyət komitəsinin sədri Polad Bülbüloğlu məlumat verdi və layihə ilk oxunuşdan keçdi.

Spiker Sahibə Qafarova yekunda parlamentin növbəti iclasının tarixini açıqladı. Bildirdi ki, növbəti iclas dekabrın 27-də keçiriləcək.

Elşad PAŞASOY,
“Yeni Məşavət”

İrəvan "Zəngəzur dəhlizi olmayacaq" deyir, amma olacaq, çünki...

Politoloq: "Ermənistan bunu könüllü etməsə belə, məcbur qalacaq"

Azərbaycanla Ermənistan arasında barışığa və diplomatik münasibətlərin bərpasına ən ciddi əngəllərdən biri, sözsüz ki, Zəngəzur dəhlizi ilə bağlıdır. Çünki bu, ərəzisi onun iradəsindən kənar ayrı salınmış (1920 noyabr) Azərbaycan xalqının həlal haqqıdır. Doğrudur, bu məsələ artıq imzalanacaq sülh sənədinin predmeti deyil. Ancaq xalqımız üçün sülh müqaviləsinin imzalanması qədər önəmlidir. Ona görə ki, söhbət həm də tarixi ədalətin bərpasından gedir. Erməni tərəfi isə buna inadlı müqavimət göstərməyə davam edir. Qərb havadarlarından dəstəyi artıqca bu dirəniş daha qabarıq görünməkdədir.

Son olaraq Ermənistan baş nazirinin müavini Mger Qriqoryan iki gün öncə deyib ki, heç bir Zəngəzur dəhlizi olmayacaq. "Biz artıq dəfələrlə təkrar etmişik ki, bu olmayacaq (dəhlizi nəzərdə tutur - red.)." - deyə o, jurnalistlərə açıqlamasında vurğulayıb. Bu əslində Paşinyan hökumətinin Bakı ilə sülh anlaşması ilə bağlı pozitiv bəyanatlarının demaqogiyadan savayı bir şey olmadığını növbəti sübutudur. Deməli, kapitulyant ölkə bölgədə "izqoy" (dalan) durumdan çıxmaq istəmir. Özü bilər. Amma Zəngəzur dəhlizi bir az tez, bir az gec açılacaq. Daha bir səbəb: bu məsələdə Ermənistan əsas söz sahibi olan ölkə deyil. Üstəgəl, Bakı və Ankaranın mövqeyi dəyişməzdir.

“Ümid edirəm ki, Zəngəzur dəhlizi layihəsi tezliklə həyata keçiriləcək”.

Bunu Türkiyə Böyük Məclisinin sədri Numan Qurtulmuş deyib. Spiker Türkiyənin Zəngəzur dəhlizi məsələsində Azərbaycanı güclü şəkildə dəstəklədiyinə diqqət çəkərək əlavə edib: "Zəngəzur dəhlizi təkcə Türkiyə və Azərbaycanın deyil, bütün region ölkələrinin maraqlarına əsaslanır. Bunun sülh dəhlizinə çevriləcəyinə ümid edirəm". Təbii ki, uduşda həm də Ermənistan olacaq, əgər xeyri ilə şərinı ayırd edə bilsə və yenə də xarici güclərin əlində alət olmasa...

Deputat Günay Ağamalı
“Yeni Müsavat”a bildirdi ki,
regionda Azərbaycanın ira-
dəsindən kənar heç bir si-
yasi və iqtisadi proses uğur
qazana bilməz: “Ermənis-

tan üçün də geniş perspektivlər yaranır. Çünki söhbət Asiya və Avropanı birləşdirən nəqliyyat dəhlizindən gedir. Bu, Ermənistan üçün təcrid və üçüncü dövlətlərin təsirindən çıxaraq müstəqil siyasət həyata keçirməyin yeganə yoludur. Lakin Nikol Paşinyan bu reallıqları

Gürcüstan “xarici agentlər” qanununa dəyişiklik edə bilər

APA-nın Tbilisi müxbiri xəbər verir ki, Kobaxidze Avropa Şurasının baş katibi Alen Berse ilə görüşdən sonra mətbuata açıqlamasında hökumətin qanun layihəsi ilə bağlı müzakirələrə hər zaman açıq olduğunu qeyd edib.

"Biz qanunvericilik, o cümlədən "Şəffaflıq haqqında" qanunla bağlı müzakirələr apardıq. Biz müzakirəyə açıq olduğumuzu bir daha bəyan etdik. Biz müzakirəyə açıq olduğumuzu qanunun qəbulu prosesində, hətta qəbul etdikdən sonra da bildirmişik. Bir daha deyirik ki, əgər kimsə bizə bu qanunda neqativ bir şeyin olduğunu sübut etsə, əlbəttə ki, biz bu məsələləri müzakirə etməyə, o cümlədən Avropa Şurasının müvafiq strukturları ilə əməkdaşlığa hazırıq", - Kobaxidze bildirib.

dən 4 il ötməsinə rəğmən Ermənistan dəhlizinin açılmasına imkan vermir. Hər dəfə müxtəlif bəhanələrlə bundan yayınır. Zəngəzur bölgəsi keçmiş sovetlər dönməndə Azərbaycanın mövqeyi öyrənilmədən qanunsuz olaraq Ermənistanə verilib. Dövlətimiz Ermənistanə hədiyyə edilən Azərbaycanın digər əraziləri kimi buna qarşı iddia irəli sürməkdə tam haqlı olsa da humanist və sülhpərvər yanaşır. Xarici siyasətini imitasiya və yalan üzərində quran Ermənistan Zəngəzur dəhlizinin açılmasına İrəvanın suverenliyi nəzərə alınmaqla razılıq verəcəyini bildirsə də, ancaq sonradan bundan imtina etdi. Görünür Fransanın və İranın patronajlığından cürətlənib və baş nazirin müavini Mger Qriqoryanın dili ilə Paşinyan imzaladığı bəyandan qaçmağa çalışır. Əslində Zəngəzur dəhlizinin açılması, nəqliyyat kommunikasiya xətlərinin işə salınması Ermənistan üçün də böyük əhəmiyyət kəsb edir. Ermənistan blokadadan özünü xilas edərək beynəlxalq məkana, beynəlxalq bazara çıxış imkanı qazanır və Avroatlantika məkanına inteqrasiyasını sürətləndirir. Eyni zamanda dalan ölkədən yüksək gəlir əldə edən tranzit ölkə statusu qazanır. Bu, Ermənistanın təhlükəsizliyi və Rusiyanın tə

sirindən qurtulmaq üçün də vacib amildir. İranın Zəngəzur dəhlizinin istifadəyə verilməsini qırmızı xətt adlandırması heç də Ermənistana görə deyil, bunun Tehran öz mənafe-ləri kontekstindən çözülmə-sini istəyir. Fransa düşü-nür ki, dəhlizin açılması Türk coğrafiyasının sürətli integrasiyasını sürətləndi-rəcək və Azərbaycanın mövqeləri daha möhkəm-lənəcək, ona görə də bunu əngəlləməyə çalışır. Bu mənada Tehranla Parisin mövqeləri üst-üstə düşür. Ancaq Türkiyə və Rusiya Zəngəzur dəhlizinə fərqli prizmadan yanaşırlar. Xü-susən də Ankara bunun regionun inkişafı və əmək-daşlığın genişləndirilməsi, həmçinin təhlükəsizliyinin qorunmasında təsirinin olacağı qənaətinədir və ona görə də bu problemin müsbət həllinin tapılma-sında təşəbbüskar kimi çı-xış etmək istəyir. Təsadüfi deyil ki, Türkiyə rəsmiləri bununla bağlı həmişə po-zitiv mövqe sərgiləyirlər. Fikrimcə, Ermənistanın hiylələri işləməyəcək və regionun əsas aparıcı dövlətləri olan Türkiyə, Rusiya və Azərbaycanın davamlı təşəbbüsləri öz müsbət bəhrəsini verəcək. Dəhliz açılacaq. Prezidentin de-diyi kimi, Ermənistan bunu könüllü etməsə belə, məc-bur qalacaq”.

Cavanşir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Naxçıvanda qeyri-adi məhkəmə

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Yazıblar ki, generalın polkovnik oğlu işdən çıxarıldı. Söhbətin içinə varırsan, görürsən yoldaş tamojnada çalışmış, təqaüdə yollanıbdır və cəmi 44 yaşındaymış.

Nə gözəl qaydadır... Buna görə Azərbaycanı sevməliyə. Polad müəllim demişkən, rəqqaslar 65 yaşda pensiyaya çıxır, gömrükçü 44 yaşında. "Üçün kruqunda" laqonda ilə dayanıb iş sifarişini gözləyən yoldaşlar isə indidən pensiyaya çıxmış kimi bir zaddırlar. İş yox, güc yox. Yaşa da, özün üçün. Lap istəsən dünya səyahətinə çıx. Camaat avtostopla dünyanı gəzir.

Eyni zamanda, ədalətsiz yaşama da vardır. Məsələn, niyə generalın polkovnik oğluna general olmağa icazə verilmədi? Axı, atalar sözümüz var, hər generalın oğlu general olmalıdır. İndi isə polkovnik şəklində təqaüdə göndərilib.

Və dünya birliyi buna, bu ədalətsizliyə dözdür. Lakin indi bizim geopolitika deyildir, ona görə yalnız Fransa müstəmləkəsi Mayottanı tufanın dağıtmasını yada salaraq başqa söhbətə keçmək, ya da təzəcə burnunu düzəltmiş aparıcılar demişkən, "keçid almaq" istəyirəm. Qarğıdalı partladın, adyala, palaza, yorğana, dublyonkaya, şubaya - kimin nəyi varsa - bürünüb yaxın əyləşin, maraqlı mövzu var.

Mövzu isə budur ki, Naxçıvanda vergi idarəsinin rəis müavini Ali Məclisi... məhkəməyə veribdir!

Dəhşətdir. Mən bunu oxuyanda gözüm kəlləmə çıxdı. Gəlin xəbəri bir daha, necə deyirlər, əməlli-başlı oxuya: "Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Vergi Xidmətinin sabiq rəis müavini Nihad Məhəmmədzadə Naxçıvan MR Ali Məclisini məhkəməyə verib. "Qafqazinfo" xəbər verir ki, Naxçıvan Şəhər Məhkəməsinə müraciət edən N.Məhəmmədzadə əmək mübahisələri çərçivəsində işə bərpa edilməsini tələb edib. O, işdən çıxarılmasını qanunsuz hesab etdiyini bildirib. Müraciətə hakim Gülnar Səfərlıyevanın sədrliyi ilə baxılacaq".

Buyurun, siz də mənə şübhə edirsiniz. Sübut ortadadır. Naxçıvanda Ali Məclis kimisə işdən çıxarır, o isə məhkəməyə üz tutur. Hələ məhkəmə də bu işə baxacaqdır! Ayıb deyə bir anlayış var.

İndi mən zəhmətkeşlərimizdən soruşuram: cəmi 3-4 il qabaq, Vasif müəllim bölgənin xanı işləyəndə orda belə hallar mümkün idi? O vaxtlar Vasif müəllim ərazinin həm Ali Məclis sədri idi, həm verginin müdiri idi, asudə vaxtlarında da hakim işləyirdi. Nəticədə tam sabitlik idi, şəhərlər inkişaf edirdi, yeni parklar salınırdı, ağaclar əkilirdi. İndi bölgədə anarxiya hökm sürür. Yalan olmasın, hətta milli dəyərlərimizə ziddi demokratik irəliləyişlər gözə görünməkdədir! Allah erməni-rus-fars-fransız dörtlüyünün evini yıxsın, vaxtında imkan versəydilər Zəngəzur dəhlizini açdıq, bölgəyə nəfəs verilərdi.

Sonda dostumuz, həmkarımız, Qarabağ qazisi Məğrüb Bədəlsoyun ana dili ilə bağlı bir təklifini burada yazıram. Məsələ belədir ki, təzəlikcə Prezident Administrasiyasının iqtisadi məsələlər və innovativ inkişaf siyasəti şöbəsinin İnnovativ inkişafın təşviqi sektoruna yeni müdir təyin olunub. Bədəlsoy isə vəzifənin adının çox uzun olduğunu, bunu əzbərləməyə xeyli zaman gedəcəyini iddia edir.

Doğrudan da, "iqtisadi məsələlər və innovativ inkişaf siyasəti şöbəsinin innovativ inkişafın təşviqi sektoru" adama ilk baxışdan çox uzun görünür. Ancaq xüsusi qeyd edirəm, ilk baxışdan. İkinci dəfə oxuyanda görürsən ki, əslində çox da uzun deyil. Üçüncü dəfə oxuyursan, adama doğmalaşır. Sanki ana laylasıdır. Dördüncü dəfə də baxırsan, görürsən artıq əzbərləmişən.

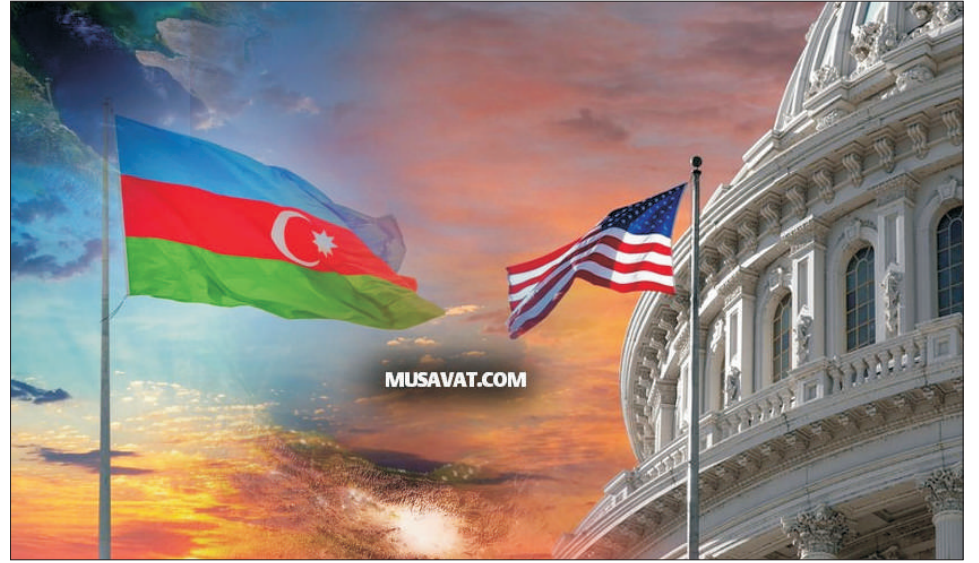
Mən sayın qaziyə də elə bu məsləhəti verdim, yazdım işsiz adamsan, otur, əzbərlə. Tələsəcək yerimiz yoxdur, deputat Erkin Qədirli demişkən.

Amerikalı ermənipərəst senatorlar - Qari Piter və Bill Kessidi Senata Azərbaycan əleyhinə ikipartiyalı qətnamə layihəsi təqdim ediblər.

Layihədə Bakı Qarabağda etnik təmizləmə aparmaqda ittiham olunur, Azərbaycan hakimiyyətinə qarşı sanksiyaların tətbiqinə çağırış edilir, "əsir" ermənilərin dərhal azad olunması və Bakıya hərbi yardımın (görəsən hansı hərbi yardımdan söhbət gedir? - red.) dayandırılması, "Qarabağ xalqının geri qayıtmaq hüququnun həyata keçirilməsi" tələb olunur. "Yeni Müsavat" yazır ki, bu barədə "Daşnaksütyun"un mərkəzi ofisindən məlumat verilib. Layihənin həmmüəllifi Kessidi bu xüsusda deyib: "Azərbaycan Avropanı enerjiyə görə girov saxlayır, lakin Luiziana Avropanın ehtiyaclarını ödəmək üçün kifayət qədər enerjiyə malikdir". Mətnə həmçinin iddia olunur ki, beynəlxalq hüquq ekspertləri, o cümlədən Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin keçmiş baş prokuroru Luis Moreno Okampo (ermənilərin çoxdan ələ aldığı fırıldaqçı prokuror - red.) və BMT baş katibinin soyqırımın qarşısının alınması üzrə keçmiş xüsusi müşaviri (Okampunun başqa bir tayı, o da çoxdan rəsmi vəzifə daşımır - red.) Xuan Mendez hesab edirlər ki, "Dağlıq Qarabağın azərbaycanlılar tərəfindən blokada altına alınması BMT-nin Soyqırım Konvensiyasına görə, qanun pozuntusudur". Və bu kimi digər absurd, əsassız ittihamlar, şər-böhtanlar...

Belə görünür ki, yeni prezident Donald Tramp öz komandasını formalaşdırıb qurtarmış erməni lobbisinin satın aldığı bu dələduzlar vasitəsilə Konqresdən hansısa anti-Azərbaycan sənədini keçirib onu fakt qarşısında qoymaq istəyirlər. Ancaq layihənin Konqresdən keçmə ehtimalı nə dərəcədədir? Keçərsə Tramp onu imzalayarmı? Xatırladaq ki, ABŞ-ın erməni lobbisi son prezident seçkilərində Trampı dəstəkləyən bəyanatla çıxış etməyib. Yəni ondan əlini üzmüş kimi idi. Ona görə də senatorlar tələm-tələsik bir üzdənirə qətnamə layihəsi hazırlayıblar ki, yeni rəhbər Ağ Evə gəlmiş Azərbaycan xainlik etsinlər.

Professor Qabil Hüseynlinin "Yeni Müsavat"a sözlərinə görə, 4 il ərzində çoxsaylı qətnamə layihələri olub, lakin heç biri keçməyib. O inanmır ki, bu bədnam ideya da reallaşsın. Professorun fikrincə, son akkordlarını vuran hazırkı Ağ Ev rəhbərliyi hakimiyyəti iflasla tərk etməkdədir: "Azərbaycan dövləti

Amerikadan Azərbaycana görünməmiş şantaj

Tramp Ağ Evə qayıtmamış ermənipərəst senatorlar tələsik növbəti üzdənirə qətnamə hazırlayıblar - Bakıdan sərt etiraz

İtə Birləşmiş Ştatlarla səmi, dürüst davranmağa çalışdı, hər dəfə qarşı tərəf münasibətləri korlamağa başladı. İndi biz Bayden dövrünü undub irəli baxmalıyıq. Çünki Tramp dönəmi gəlir və Bakı Vaşinqtonla əlaqələri sahmana salmağa ümid edir. Hazırkı gərginlik bizim ucubamızdan olmayıb. Azərbaycan nə supergüclə qarşıdurma maraqlıdır, nə də strateji tərəfdaşını itirmək istəyir. Biz mühüm layihələr icra edirik, ABŞ üçün Avropanın enerji təhlükəsizliyində vacib rol oynayır, Rusiya və İran kimi iki nəhəng gücün ortasında balans siyasəti yürüdürük. Bu həqiqətləri nəzərə almadan, Bayden komandası 4 il dayanmadan üzərimizə gəldisə, deməli, reallıq hissini itiriblər".

Professor qətnamənin qəbul edilməyəcəyinə əmin-dir və ümid edir ki, yeni administrasiya Konqres üzərindən cılız oyunlara getməyəcək: "Azərbaycan elan etdi ki, Dövlət Departamenti Konqresə təlimat verir. Hətta Milli Məclisdə sazişləri dayandırmaq təklif olundu. Ardınca ABŞ səfirliyi səviyyəsində kampaniya başladı. Beləliklə, ssenariləşdirilmiş bir təzyiq siyasəti müşahidə olunur. Sadəcə, Azərbaycan dövləti haqsızlığa susmur və bu, Amerika olsa belə cavabını verir. Bundan sonra da hansısa əsgəri parçası qəbul olunsaydı, nəticə dəyişməyəcək. O layihəni hazırlayanlar əla bilirlər ki, nə ermənilər qovulub, nə dediklərində sübut var".

Q.Hüseynli sanksiyaların tətbiqini istisna edir və bu çağırışlara məhəl qoyulacağını gözləmir: "Azərbaycan Avropanın enerji təminatında mühüm paya malikdir və Vaşinqton bizim hansı əhəmiyyət daşıdığımızı dərk edir. Ukraynada gedən müharibə fonunda Azərbaycana sanksiya tətbiq edilməsi mümkün deyil. Məncə, ermənipərəst senatorlar ilin sonuna yaxın lobbidən aldıkları pulların axırncı xidmətini yerinə yetirirlər. Bununla erməni lobbisinə göstərilir ki, "biz axıra qədər əlləşib-vuruşduq, qanun layihələri hazırladıq, onların Konqresdən keçməsinə cavabdeh deyilik".

Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavini Ehtiram Mehdiyev korrupsiyaya bulaşmış senatorların növbəti iyrənc addım atdıqlarını düşünür. Onun sözlərinə görə, ABŞ-dakı səfirliyimiz, həmçinin, orada olan azərbaycanlı icma və diaspor təşkilatları etirazlarını bildirməlidirlər: "Amerikalı senatorların hərəkətləri əndazəni aşmaqdadır. Hər dəfə bir qətnamə ilə çıxış edirlər. Təbii ki, heç bir hüquqi çəkisi olmayan layihələrdir, amma Amerikadakı azərbaycanlı fəallar da səsini çıxarmalıdırlar, diplomatlarımız çıxış etməlidirlər. Çünki ABŞ kimi nəhəng bir dövlətdə senatorların açıqlamalarını dünya izləyir və beynəlxalq ictimaiyyət inandırmağa çalışırlar. Halbuki Qarabağdan gedən ermənilərin bir qismi Ermənistan vətəndaşıdır, bir hissəsi işğal dövründə süni şəkildə məskunlaşdırılmış ərəb ölkələrindən gətirilən ermənilərdir, qalanı da ümumiyyətlə, Rusiya və Avropaya köç edib. Bu müddət ərzində Qarabağdan gedən ermənilərdən bir qrup çıxıb deməyib ki, bizi qovdular, etnik təmizləməyə məruz qoydular. Onların yerinə niyə senatorlar danışmalıdırlar? Deməli, erməni lobbisinin si-farişidir və xəritədə yerini bil-mədikləri ərazi haqda cəfəngiyyat danışirlər".

Partiya funksioneri hesab edir ki, etnik təmizləmə uy-durmudur və bircə fakt olsaydı, çoxdan Ermənistan həşir qoparmışdı: "Bu bəhanələr Azərbaycana təzyiqləri artırmaq məqsədi daşıyır. Əsas niyyət bizi gözədən salmaq, aqressor kimi təqdim etmək, nüfuzumuza zərər vurmaqdır. Azərbaycan isə ermənilər köçəndə onları hər bir ehtiyacları ilə təmin etmişdi. Hətta avtobuslar ayrılmışdı. Dövlət onlara qalmaqı təklif etdi, razılaşmadılar. Bəs, senatorların arzusu nədir? Yeni orada xunta rejimi mövcudluğunu davam etdirməli idi və erməni əhalisi onlara tabe olmalıydı? Bunu yuxularında görəceklər. Azərbaycan separatizmi məhv edib və oradakı etnik erməni əhaliyə də vətəndaşlıq təklif edib. Azərbaycan da digər etnik millətlər yaşayır, hamı kimi eyni hüquqlara malikdirlər, onlara heç bir ayrı-seçkilik edilmir. Etnik ermənilərin isə talışlardan, ləzgilərdən, avarlardan heç bir üstünlüyü yox idi ki, əksikliyi ola bilərdi - çörəyimizi yeyib, suyumuzu içib bize xainlik etdiklərinə görə..."

✉ **Emil SALAMOĞLU,**
 "Yeni Müsavat"

“Erməni elitasının məsuliyyətə yətsiz davranışı ucubətindən Ermənistanın arsenalına daxil olan Fransanın hava hücumundan müdafiə sistemləri mülki avialaynerlər üçün təhlükə yaratmağa qadirdir”.

Bunu rusiyalı politoloq İqor Korotçenko “Moskva-Baki”-yə müsahibəsində deyib (Axar.az). “Ümumiyyətlə, Ermənistan üzərində Qərb texnologiyalarına əsaslanan, müvafiq sistemli məlumat ötürmə vasitələri ilə NATO hava hücumundan müdafiə bölməsinin yerləşdirilməsinin regionun təhlükəsizliyinə təhdid olduğu aydındır. Qərbin hava hücumundan müdafiə çetiri Ermənistanda yerləşdirildikdən sonra İrəvanda istənilən an xarici hərbi bazaların, regiondankənar oyunçuların - Fransanın, ola bilsin ki, AB-nin bazalarının quraşdırılmasını görə bilərik. Bunun üçün maddi baza hazırlanır. Qərbin hərbi mövcudluğu üçün ən vacib şərt Ermənistan üzərində Qərb hava hücumundan müdafiə “çetiri”dir. Ona görə də bütün bunlar mərhələ-mərhələ həyata keçiriləcək”, - Korotçenko bildirib.

Bəs NATO-nun mühüm üzvü Türkiyə bu prosesə necə baxacaq? Alyansın Ermənistan üzərində “müdafiə çetiri” yaratması Ankarasız mümkündürmü? Fransanın hava hücumundan müdafiə sistemləri mülki təyyarələrə gərəkəndənmi təhlükə yarada bilər?

Onu da qeyd edək ki, məlumatlara görə, AB-nin sərhəddəki yarımhərbi missiyası iki ildir Türkiyə ərazisi üzərində də casusluq fəaliyyəti ilə məşğuldur. Üstəlik də, NATO “çetiri”? Mümkündürmü?

Hərbi ekspert, polkovnik Rövşən Məhərrəmov “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, ümumiyyətlə, son zamanlar dünyada hava hücumundan müdafiə sisteminin mükəmməl olması vacib amillərdən birinə çevrilib: “Son bir neçə ildə müharibələr - həm Dağlıq Qarabağda, həm də yaxın ərazilərdə, xüsusən Rusiya-Ukrayna müharibəsi bunun əhəmiyyətini bir daha göstərdi. Biz şahid olduq ki, hava hücumundan müdafiə sistemləri müasir dövrdə təhlükəsizliyin təmin olunmasında mühüm rol oynayır. Hazırda NATO dövlətləri, Avropa Birliyi və ümumiyyətlə, Türk dünyası bu sahədə sistemlərin gücləndirilməsi istiqamətində müxtəlif addımlar atmaqdadır. Bildiyimiz kimi, Ermənistanın hava hücumundan müdafiə sistemi 44 günlük müharibədən sonra təxminən 30-35% nisbətində qorunub saxlanılmışdır. Çünki əsas arsenalı keçmişdə Qarabağ ərazisində yerləşirdi və Azərbaycan ordusu bu arsenalı məhv etdi. Bu gün Ermənistan həm hücum, həm də müdafiə silahları əldə etməyə çalışır. Əsasən Fransadan hava hücumundan müdafiə sistemlərini təmin edir. Hava hücumundan müdafiə sistemi mövcuddur,

“Ermənistan üçün” NATO çetiri” qurulur” iddiası - rəylər

Rusiyanı, Türkiyəni, İrani gözərdi edənlərin axmaq planı

lakin vurğulanmalıdır ki, bu sistemin tamamilə özünəməxsus və müstəqil olmadığı qeyd edilir.

Rusiyada Su-35 qırıcılarının müəyyən etmə sistemləri mövcuddur. Yeni bizim arsenalda olanlar, həm özümüz istehsal etdiyimiz, həm də digər dövlətlərdən əldə etdiyimiz arsenal, özgeninki və dost-düşmən tanıma funksiyasına malikdir. Eyni zamanda, düşünürəm ki, Ermənistan silahlı qüvvələrində də bu cür imkanlar mövcuddur. Lakin Fransadan alınan hava hücumundan müdafiə sistemlərinin hansı gücə malik olduğu barədə məlumatım məhduddur. Hər halda, Korotçenko bunu araşdırıb və müəyyən nəticələr əsasında açıqlama verə bilər. Əlbəttə, Ermənistanın əldə edəcəyi müdafiə sistemi mülki aviasiya üçün də, həm də digər hava hədəflərinə qarşı hansısa bir təhlükə təşkil edə bilər. Ermənistanın belə güclü silahlanması və hərbi büdcəsinin artırılması prosesi aparılır. Ermənistanın hərbi büdcəsi 2025-ci ilə qədər 1,7 milyard dollara çatdırılacaq. Bu da yalnız 30 minlik ordunun saxlanması deyil, həmçinin daha güclü silahların əldə edilməsini nəzərdə tutur. ABŞ-in onu dəstəkləməsi burada böyük əhəmiyyət daşıyır.

Həm Rusiya, Fransa, həm Hindistan, həm də digər dövlətlərlə Ermənistan birbaşa sazişlər imzalayır və müxtəlif silahlar, o cümlədən hücum və müdafiə xarakterli silahlar əldə edir. Əlbəttə, Ermənistan yalnız Azərbaycanla deyil, həmçinin Türkiyə, İran və Gürcüstanla sərhədə malikdir. Bu səbəbdən, Ermənistanın bu silahları həmin dövlətlər üçün də təhlükə yarada bilər. Xüsusilə, hava hü-

cumundan müdafiə sistemlərinin digər istiqamətlərə yönləndirilməsi həmin dövlətlərin hava məkanına qarşı təhlükə təşkil edə bilər.

Eyni zamanda, o müşahidə missiyası əvvəlcə razılaşmaya əsasən 60-70 nəfərdən ibarət olmalı idi, lakin hazırda onların sayı 3-4 dəfə artırılıb. Bu müşahidəçilər təkcə Azərbaycanın sərhəd bölgələrində deyil, həm də İran və Türkiyə sərhədlərində müşahidələr aparırlar. Türkiyə isə NATO üzvü olmaqla yanaşı, həm də öz müstəqil hərbi siyasətini həyata keçirir və bu istiqamətdə addımlar atır. Həsəb edirəm ki, Türkiyə dövləti bu vəziyyətdən məlumatlıdır və gələcəkdə də bu məsələlərə xüsusi diqqət göstərəcək. Ermənistan isə həmişə Türkiyəyə və Azərbaycan dövlətinə qarşı düşmənçilik siyasəti yürütməkdə davam edir”.

Ekspert vurğuladı ki, bu gün Ermənistanın hərbi silahlandırılması onu gələcəkdə Azərbaycanla sülh müqaviləsi bağlamaqdan yayınmağa cürrətləndirir: “Görünən odur ki, Paşinyan hakimiyyəti hələ də 44 günlük müharibədən nəticə çıxarmayıb və gələcəkdə ərazi iddiaları ilə Azərbaycana qarşı hər hansı bir tərribat törədə və addımlar atə bilər. Gələcəkdə, xüsusilə Rusiyanın zəifləməsi baş verdiyi təqdirdə, bu təhlükənin artacağı ehtimal olunur.

NATO dövlətlərinin, yeni ABŞ-in, Fransanın və digər dövlətlərinin hərbi bazalarının Ermənistan ərazisində yerləşdirilməsi mümkündür və belə bir addım atə bilərlər. Hazırda ABŞ hərbiçiləri Ermənistan Müdafiə Nazirliyində müəyyən ordu quruculuğu istiqamətində işlər görürlər. Təlimlərə gətirdikləri silahların böyük bir

hissəsini isə Ermənistan ərazisində saxlayırlar. Bu fakt hər kəsə məlumdur və əqin ki, bizim Müdafiə Nazirliyimiz də bu istiqamətdə onların addımlarını diqqətlə izləyir. Güman edirəm ki, Avropa Birliyinin sərhəddəki yarımhərbi missiyası hər nə olursa olsun öz fəaliyyətini dayandırmalıdır.

Təkcə Türkiyə deyil, həmçinin bizim qonşumuz İran dövləti də bu məsələyə diqqət yetirməlidir. Bu, təkcə Azərbaycan və Türkiyə üçün deyil, İran üçün də bir təhlükədir. Bilirik ki, İran ilə Avropa Birliyi və Birləşmiş Ştatlar arasında müəyyən gərginliklər mövcuddur. Bu gərginlik isə eyni zamanda İran üçün də bir təhdid yaradır. Ermənistanın özünə NATO çetiri yaratması İran və Rusiyanı daha çox narahat etməlidir. Rusiya və İran Ermənistanın Korotçenko-nun dediyi hava hücumundan müdafiə sistemlərinə malik olmasının qarşısını almalıdır”.

Siyasi şərhçi Mütəllib Rəhimov isə bildirdi ki, Ermənistan indi də regionda pozucu fəaliyyətini tamamilə fərqli bir formada həyata keçirir. Sanki bu ölkə mütləq kimlərsə eləltisi funksiyasını yerinə yetirməyə məhkumdur. Rusiyadan qopmağa çalışan Ermənistan, hazırda Qərbə yönəlik siyasət aparır və Qərbin diktəsi ilə oturub durmağa çalışır. Eyni zamanda Qərbin müdafiəsini təmin etməklə region üçün təhlükə yaradır: “Hazırda hava məkanında Fransanın müdafiə sistemini tətbiq etməklə qonşuları üçün ciddi narahatlıq yaradıb. Bu müdafiə sistemləri hərbi obyektlərlə yanaşı mülki təyyarələrə də izləmək imkanına malikdir. Bu isə o deməkdir ki, faktiki olaraq Fransa Ermənistan üzərindən keçən iste-

Azərbaycan-Türkiyə hərbi əməkdaşlığı, regional təhlükəsizlik müzakirə olundu

Dekabrın 20-də Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov ölkəmizdə səfərdə olan general-leytenant Tuncay Altuğun rəhbərlik etdiyi Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin Quru Qoşunları Komandanlığının nümayəndə heyətini qəbul edib.

Bu barədə Müdafiə Nazirliyindən bildirilib.

MN-də keçirilən görüşdə general-polkovnik Z.Həsənov qonaqları salamlayıb və onları Azərbaycanda görməkdən məmnun olduğunu bildirib.

Azərbaycan və Türkiyənin qədim dövrlərə əsaslanan birgə herb tarixinin inkişaf mərhələlərindən danışan müdafiə naziri hər iki qardaş ölkənin dövlət başçılarının şəxsi dostluq münasibətləri sayəsində hərbi əməkdaşlığımızın müasir dövrdə daha da inkişaf etdirilərək strateji mütəfəqilik səviyyəsinə çatdığını vurğulayıb.

Göstərilən yüksək qonaqpərvərliyə görə minnətdarlıq bildiren general-leytenant T.Altuğ safer çərçivəsində keçirdiyi görüşlərlə bağlı xoş təəssüratlarını müdafiə nazirinə çatdırıb.

Görüşdə ölkələrimiz arasında hərbi əməkdaşlıq əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi məqsədilə qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin, birgə təlimlərin və ikitərəfli səfərlərin əhəmiyyəti vurğulanıb.

Görüşün sonunda regional təhlükəsizlik, hərbi əlaqələrin cari vəziyyəti və maraq doğuran digər məsələlər barədə geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

nilən hava gəmisinə nəzarət edə bilər. Onlarda nə daşındığı haqda anındaca məlumatlar toplayır. Bu çox ciddi faktordur. Üstəlik, hava hücumundan müdafiə sistemlərinin NATO-ya integrasiya olunması regional tarazlığın pozulmasına gətirib çıxarır. Bu Rusiya üçün cənubdan təhdid deməkdir. Azərbaycan üçün isə işğalçı Ermənistanın ruhlandırılması və hərbi baxımdan dəstəklənməsi anlamına gəlir. Ermənistan üçün müdafiə çetirinin yaradılmasında ən çətin vəziyyətdə Türkiyə qalır. NATO-nun niyyətlərinə əsasən Alyansın bütün üzvləri onun məlumatlarından istifadə etmək hüququna malikdir. Amma bu Ankaranı tamamilə qane edə bilməz. Çünki Fransanın bütün məlumatları Türkiyə ilə bölüşəcəyinə heç bir qərantıya yoxdur. Qərbdə də deyildi-

yi kimi NATO “beyin ölümü” keçirib. Son vaxtlar NATO üzvü olan Qərb ölkələrinin bəzilərinin Türkiyəyə münasibəti də səmimi deyil və kifayət qədər hiss edilən gərginlik yaşayır. Buraya Yunanistan, Fransa və s. aid edilə bilər. Ona görə də indi əsas məsələ Ankaranın mövqeyidir”.

Ekspert qeyd etdi ki, Ermənistanın bu oyunları Türkiyə üçün hər hansı bir təhdid yaradacaqsa Ankaraya buna qarşı çox sərt mövqe nümayiş etdirməlidir. Ermənistan üzərindən həmişə Türkiyəyə qarşı oyunlar qurulub, xüsusilə uydurma erməni genosidi məsələsində. Yəni də Ermənistanın istifadə etmək hüququna malikdir. Amma bu Ankaranı tamamilə qane edə bilməz. Çünki Fransanın bütün məlumatları Türkiyə ilə bölüşəcəyinə heç bir qərantıya yoxdur. Qərbdə də deyildi-

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Yeni metrostansiyanın tikintisi dayandırıldı - vəsait yoxdur

“Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Bəndəşöyi xətti üzrə inşa edilən, şərti adı “B-4” olan metro stansiyaının tikintisi dayandırılıb.

Bunu Tns.az-a müsahibəsində “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Mətbuat xidmətinin rəhbəri Bəxtiyar Məmmədov deyib.

O bildirib ki, hazırda stansiyada tikinti işləri müəyyən müddətə dayandırılıb: “Bu, vəsait çatışmazlığı ilə bağlıdır. Amma bu o demək deyil ki, tikinti davam etdirilməyəcək. Stansiyanın inşasının əsas ağır mərhələsi geridə qalıb. 4 mərhələli inşaatın bütün mərhələləri üzrə qazıntı başa çatdırılıb, inşaatın tamamlanması adlandırılan işlərə başlanılıb, mərmər üzlük - qranit vurulmasına hazırlıq görüldü, dizayn mərhələsi həll edilir, stansiyada infrastrukturun qurulması üçün hazırlıq da var”.

Qurum sözçüsü qeyd edib ki, stansiyanı “8 Noyabr”a birləşdirən hər iki yol infrastrukturunu, yeni onun dəmir-beton yol hissəsi, relsləri qurulub: “Qatarların hərəkətini təmin edən elektrik sistemi və təmas relslərinin qurulması işləri görülməlidir. Stansiyada digər işlərin də hazırlığı görüldü. Məsələn, eskalatorlar və havalandırma ventilyatorları da gətirilib”.

Rusiya hökuməti Avrasiya İqtisadi İttifaqından kənar ölkələrə taxıl məhsullarının ixracı üçün 10,6 milyon ton tarif kvotası müəyyən edib. Musavat.com xəbər verir ki, bununla bağlı qərar Rusiya Nazirlər Kabinetinin saytında yerləşdirilib. Sənədə əsasən kvota 2025-ci il fevralın 15-dən iyunun 30-dək qüvvədə olacaq.

Bildirilir ki, qərar daxili bazarda dəni bitkilərin istehsalı və istehlakının proqnoz balansını nəzərə alınıb. Bu göstərici 2023-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə həcm baxımından 2 faiz və ya 22.3 min ton çox, məbləğ baxımından isə 15 faiz və ya 42.3 milyon ABŞ dolları azdır. İdxal demək olar ki, bütünlüklə Rusiyadan reallaşmış. Bu ölkədə cari mövsümdə hava şərtlərinə görə buğda istehsalı kəskin azalıb - keçən ilki 93 milyon tondan 82 milyon tona qədər. Bu isə ölkənin ixrac imkanlarının daralması deməkdir.

Ərzaqlıq buğdaya olan tələbatının, demək olar ki, hamısını Rusiyadan təmin edən Azərbaycan üçün bu qərar kifayət qədər ciddi çağırışlar formalaşdırır. Yerli istehsal ölkənin illik 1.2-1.3 milyon ton təşkil edən ərzaqlıq buğda tələbatını ödəməyə imkan vermir. Buna görə də həmin həcmə bəzən idxal olunur. Son illərdə əsas idxal mənbəyi kimi Rusiya çıxış edir. Xarici ticarət statistikasına görə, 2024-cü ilin yanvar-noyabr

aylarında Azərbaycana 241 milyon 94 min ABŞ dolları dəyərində 1 milyon 117 min 277 ton buğda idxal edilib. Bu göstərici 2023-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə həcm baxımından 2 faiz və ya 22.3 min ton çox, məbləğ baxımından isə 15 faiz və ya 42.3 milyon ABŞ dolları azdır. İdxal demək olar ki, bütünlüklə Rusiyadan reallaşmış. Bu ölkədə cari mövsümdə hava şərtlərinə görə buğda istehsalı kəskin azalıb - keçən ilki 93 milyon tondan 82 milyon tona qədər. Bu isə ölkənin ixrac imkanlarının daralması deməkdir.

Azərbaycan 2024-cü ilə 400 min ton buğda ehtiyatı ilə keçib. Yerli istehsal isə xeyli azalıb. Bu il Azərbaycanda 1 milyon 685,7 min ton buğda yığılıb. Buğda üzrə orta məhsuldarlıq 30,9 sentner təşkil edib. Ötən il ölkədə 1 milyon 833,8 min ton buğda yığılıb, məhsuldarlıq 33,8 sentnerə bərabər olub. Beləliklə, bu il buğda yığımı 8 faiz, məhsuldarlıq isə 8,6 faiz azalıb. Bu isə idxal buğdasına tələbatın daha da artacağı de-

məkdir. Əsas idxal bazarında ixrac imkanlarının 3 dəfəyə yaxın məhdudlaşması Azərbaycanın əldə edəcəyi buğdanın qiymətinin bahalaşmasını şərtləndirəcək ki, bu da daxilə un və şorək qiymətlərində əksini tapacaq. Nəzərə alsaq ki, dövlət buğda idxalını rüsum və

tərli deyil.

Maraqlıdır ki, Azərbaycanda gələn ilin məhsulu üçün payızlıq buğda əkinlərinin sahəsi də kəskin şəkildə azalıb. Rəsmi statistika-ya əsasən bu il dekabrın 1-dək Azərbaycanda təmiz hərəkət şumu daxil olmaqla cari ilin payızlıq əkinləri

əkinlərinin məhv olmasına gətirib çıxarıb. Bu, gələn mövsümdə əsas idxal bazarımızda da istehsalın azalmasına səbəb olacaq. Nəticə yenə idxalçı ölkə kimi Azərbaycan üçün təhdid formalaşdırır.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycan Nazirlər Kabineti

nin bazar iştirakçılarından əldə edilən məlumatlar əsasında aparılacaq.

Monitoring strateji əhəmiyyətli malların siyahısına daxil edilmiş hər bir mal üzrə ayda 1 (bir) dəfə 5 (beş) gün müddətində həyata keçiriləcək. Strateji əhəmiyyətli malların pərakəndə satış qiymətlərində kəskin qiymət dəyişməsi baş verdikdə növbədən kənar monitoring həyata keçiriləcək. Monitoringin həyata keçirilməsi məqsədilə Agentlik tərəfindən mütəxəssislər dəvət oluna bilərlər. Monitoringin

Rusiyanın buğda bazarında təlatümlər - Azərbaycan nə edəcək...

Gələn ilin məhsulu üçün payızlıq buğda əkinlərinin sahəsi kəskin şəkildə azalıb

ƏDV-dən, daxili bazarda un və çörək satışını ƏDV-dən azad edib, onda belə bahalaşmanın qarşısını almaq üçün rıçaqların çox az olduğunu söyləmək olar.

Onu da qeyd etmək ki, 2022-ci ildən ölkədə yüksək keyfiyyətli ərzaqlıq buğda istehsalının stimullaşdırılması üçün xüsusi dəstək mexanizmi tətbiq olunur. Prezident İlham Əliyevin “Ərzaqlıq buğda ilə özünü təminatmə səviyyəsinin yüksəldilməsinə dair bir sıra tədbirlər haqqında” 19 iyul 2022-ci il tarixli fərmanına görə, əsasən müasir suvarma sistemlərinin tətbiq edildiyi təsərrüfatlarda istehsal olunmuş, Dövlət Ehtiyatları Agentliyinə və un dəyirmanlarına təhvil verilmiş ərzaqlıq buğdanın hər tonuna görə istehsalçılara 100 manat məhsul subsidiyası ödənilir. Lakin bu mexanizmin yüksək stimullaşdırıcı effekti qeydə alınmamışdır. Belə ki, rəsmilərin açıqladığı məlumata əsasən Azərbaycanda 2022-2023-cü illərdə 28 təsərrüfatla 22,6 min hektar, 2023-2024-cü illərdə isə 26 təsərrüfatla 23,8 min hektar ərazidə ərzaqlıq buğda istehsalına dair müqavilələr bağlanıb. Hazırda Azərbaycanda tətbiq edilən pivot suvarma sistemləri cəmi 60 min hektar ərazidə istifadə olunur ki, bu da ölkənin ərzaqlıq buğda tələbatını ödəmək üçün ye-

üçün 933,9 min hektar sahədə şumlama həyata keçirilib. Bu, ötən ilin eyni dövründəkindən 106,4 min hektar və ya 10,2 faiz azdır.

Həmçinin gələn ilin məhsulu üçün 663,5 min hektar sahədə den üçün payızlıqlar səpilib ki, bu da illik ifadədə 166,6 min hektar və ya 29,1 faiz azdır. Səpin aparılan sahələrin 364,1 min hektarını buğda (125,4 min hektar və ya 25,6 faiz az), 299,3 min hektarını arpa (41,1 min hektar və ya 12 faiz az) və 0,1 min hektarını (0,1 min hektar və ya 50 faiz az) çovdar təşkil edir. Bu isə o deməkdir ki, gələn mövsüm Azərbaycanda buğda istehsalı cari ildəkindən daha az olacaq.

Rusiya Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin məlumatına əsasən payız fəslində qeydə alınan quraqlıq ölkədə 30 faizdən çox payızlıq taxıl

strateji əhəmiyyətli malların monitoringi qaydası və həmin mallar üzrə qismüddətli kəskin qiymət dəyişməsinin müəyyən edilməsi meyarlarını təsdiqləyib. Yeni qaydaya əsasən strateji əhəmiyyətli malların monitoringi dövlət ehtiyatları üzrə məsul orqan - Azərbaycan Respublikasının Dövlət Ehtiyatları Agentliyi tərəfindən həyata keçirilir.

Monitoringin məqsədi ölkənin strateji əhəmiyyətli mallarla təchizat dayanıqlığının təmin edilməsi üzrə vəziyyətin öyrənilməsi və həmin mallar üzrə qismüddətli kəskin qiymət dəyişməsinin qarşısının alınması istiqamətində tədbirlər görülməsinin zəruriliyinin qiymətləndirilməsidir.

Monitoring Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatları; internet resurslarından və mediadan əldə edilən məlumatlar; həmçinin

nəticələrinə əsasən strateji əhəmiyyətli mallarla təchizat dayanıqlığının pozulması və həmin mallar üzrə qismüddətli kəskin qiymət dəyişməsi ehtimalına dair arayış Agentlik tərəfindən tərtib ediləcək və hər ayın 15-dək Nazirlər Kabinetinə təqdim ediləcək.

Strateji əhəmiyyətli mallar üzrə qismüddətli kəskin qiymət dəyişməsi dedikdə, pərakəndə satış qiymətinin son 10 (on) gün müddətində 10 (on) faizdən çox dəyişməsi; qiymət dəyişməsinin 1 (bir) aydan çox olmayan müddətdə davam etməsi ehtimalı nəzərdə tutulur.

Bu qaydanın əsas strateji məhsul olan buğda və un qiymətlərindəki dəyişikliklərlə bağlı hansı effekt və rəcəyini yəqin ki, gələn il müşahidə edə biləcəyik...

□ **Dünya SAKIT,**
“Yeni Musavat”

Ermənistan, Yunanistan və Kipr (yunan Kipri-red.) arasında müdafiə məsələləri üzrə məsləhətləşmələr aparılıb, sonra üçtərəfli əməkdaşlıq sazişi imzalanıb. “Yeni Müsavat” bildirir ki, bu barədə Ermənistan Müdafiə Nazirliyindən qeyd olunub. Bildirilib ki, dekabrın 19-da Afinada əvvəlcə Ermənistan və Yunanistan arasında ikitərəfli, daha sonra isə Ermənistan, Yunanistan və Kipr arasında üçtərəfli məsləhətləşmələr keçirilib.

Ermənistan Müdafiə Nazirliyindən məsləhətləşmələrdə Müdafiə siyasəti və beynəlxalq əməkdaşlıq departamentinin rəhbəri Levon Ayvazyanın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti iştirak edib. Məsləhətləşmələr zamanı müdafiə sahəsində əməkdaşlıq sahəsində 2024-cü il üçün işlərin nəticələri və 2025-ci il üçün planlar müzakirə edilib. “Məsləhətləşmələrdən sonra Ermənistan-Yunanistan ikitərəfli əməkdaşlıq və 2025-ci il üçün Ermənistan-Yunanistan-Kipr üçtərəfli əməkdaşlıq proqramları imzalanıb ki, bu proqramlar silahlı qüvvələrin fəaliyyətinin müxtəlif sahələrində onlarla tədbiri əhatə edir”.

Yunanistan və Kipr Fransanın yedəyində gedən ölkələrdir. Hər iki Avropa Birliyi dövləti Yelisey sarayından verilən təlimatlar əsasında Ermənistanla müdafiə sahəsində əməkdaşlığı gücləndirirlər. Paşinyan administrasiyasından sülh sənədi ilə bağlı qulağa xoş gələn bəyanatlar eşidildiyi vaxtda, Fransa-Yunanistan-Kipr Ermənistanı sürətlə silahlandırır, təhlükəsizlik sahəsində dəstəyi artır.

rırlar. Məğlub və işğalçı ordu ilə bağlı “Marşal planı” işə salınması göstərir ki, Qərbin Cənubi Qafqazla bağlı planları səmimi deyil, sülhə xidmət etmir. Xüsusən də Avropa İttifaqının dominant dövləti olan Makron Fransası regionda eskalasiya risklərini artırmaq məqsədi ilə Ermənistanın silahlandırılmasını sürətləndirir. Bu addımlar isə kövrək sabitliyin gələcəkdə pozulmasına səbəb ola bilər. Nəzərə almaq lazımdır ki, Ermənistanda revanş əhval-ruhiyyəsi aradan qalxmayıb. Qərb ölkələrinin bu dəstəyi isə kiçik Qafqaz ölkəsini həvəsləndirir. Paşinyan erməni cəmiyyətinə və ordusuna nümayiş etdirir ki, Avropadan ciddi köməklik gəlməkdədir. Bu siyasət İrəvanın KTMT-dən de-fakto çıxması fonunda yürüdüldür.

Erməni hərbi ekspert Hayk Nahapetyan deyib ki, Azərbaycanın malik olduğu hərbi personal yaş həddini aşağı saldıqdan sonra da Paşinyanın ordusunu asanlıqla məğlub etmək üçün kifayətdir. Prezident İlham Əliyev “Rossiya Seqodnya” Beynəlxalq İnformasiya Agentliyinin baş direktoru Dmitri Kiselyov

Daha iki ölkə Ermənistanı savaşa hazırlayır

Fransanın yedəyində gedən Yunanistan və Kipr də işğalçıya hərbi dəstəyi artırır; **ekspert müharibə anonsu verdi:** “Sərhəddən hücum xarakterli silahlar yığışdırılmalıdır”

va müsahibəsində deyib ki, Ermənistan silahların əksəriyyətini Qərbdən pulsuz və ya kreditlə almasına, onların təbii ki, silinəcəyinə baxmayaraq, bizimlə silah yarışında tab gətirməyəcək. Dövlət başçısı bildirib ki, Makron hö-

kumətinin Ermənistanı tədarük etdiyi silahlar hücum silahlarıdır, öldürücüdür və Azərbaycan üçün praktiki təhlükə yaradır. Fransa bu məsələdə liderlik edir. İkinci yerdə Hindistan, üçüncü yerdə isə ABŞ-dir. Fransa və

Hindistan Ermənistanı öldürücü silahlarla təmin etdiklərini gizlətmirlər, - həтта bir növ, yəqin ki, bizim acıımıza nümayişkarənə cəsarət göstərirlər, - ABŞ isə bunu etiraf etmir. Halbuki, biz Ermənistanın hava limanlarına enən və

oraya silah daşıyan hərbi nəqliyyat təyyarələrini izləmişik”.

Politoloq Zaur Məmmədovun sözlərinə görə, Fransa kimi dövlətlər bizə qarşı düşmənin mövqedə duraraq hərbcilərimizin qarşısında hücum xarakterli ölümcül raketləri yerləşdirir, beləcə yeni müharibəyə hazırlaşdıklarını ortaya qoyurlar: “Məğlub olan dövlət 2024-cü ildə 2020-ci ilə müqayisədə 80 faiz hərbi büdcəsini artırıbsa, deməli, İrəvan yeni müharibəyə hazırlaşır. Hazırda dünya təcrübəsində ölkələrin təhlükəsizliklə bağlı tədbirlərinə nəzər yetirsək, Azərbaycan diplomatik çağırışların nəticəsi olmazsa, güc yolu ilə öz dövlət müstəqilliyini qorumaq kimi imkanlara sahibdir. Bunu onlar unutmasınlar”. Z.Məmmədov belə olan təqdirdə, istisna etmir ki, 2025-ci ilin danışıqlar prosesində Azərbaycanın tələbləri siyahısında daha bir bölmə əlavə ediləcək: “Ən azından Göyçə gölündən şərti sərhədlərə qədər və Zəngəzurda 40 km-lik ərazidə bu dövlətin hücum xarakterli silahları yığışdırılmalıdır, demilitarizasiya həyata keçirilməlidir”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Rus general Bakı və İrəvana nəyin mesajını verir? - rəy

Gerasimov iddia edir ki, Rusiyanın söyləri nəticəsində Azərbaycanla Ermənistan normallaşma prosesində irəliləyir; ikitərəfli danışıqlar formatında Moskvanın rolu varmı...

“Rusiya Güney Qafqazda konstruktiv tədbirlər görür və əsasən bu söylər sayəsində Bakı və İrəvan ikitərəfli münasibətlərin normallaşması istiqamətində uğurla irəliləyir”. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bunu Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi Valeri Gerasimov xarici dövlətlərin hərbi ataşələri üçün keçirdiyi brifinqdə deyib.

“Qərbin dağıdıcı hərəkətlərindən fərqli olaraq, Rusiya bu regionda konstruktiv tədbirlər görür. Böyük ölçüdə dövlətimizin söyləri sayəsində Bakı və İrəvanın ikitərəfli münasibətlərin normallaşması istiqamətində müsbət irəliləyişləri göz qabağındadır”, - Gerasimov bildirib. Onun sözlərinə görə, hazırda iki dövlət arasında demarkasiya xəttinin ən çətin hissələrindən birinin - Azərbaycanın Qazax rayonu ilə Ermənistanın Tavuş rayonu arasında demarkasiya başa çatıb.

Söhbət Rusiyanın hansı söylərindən gedir? Qazax və Tavuş rayonları arasında sərhədin demarkasiyasında Moskvanın konkret rolu olubmu? Başqa yandan,

məlumdur ki, Bakı və İrəvan sülh danışıqlarında artıq ikitərəfli formata üstünlük verir. Azərbaycan Prezidenti bir neçə dəfə bildirib ki, Ermənistanla danışıqlarda vasitəçiyə ehtiyac yoxdur. O da sirr deyil ki, Moskva və ya Qərb sülh sənədinin məhz özlərinin iştirakı ilə imzalanmasına çalışır. Bu xüsusda rus generalın iki ölkə arasındakı faktiki sülh müqaviləsindən danışması həm də Qərb-Rusiya qarşılıqlı

nın Cənubi Qafqaza da inikas olunacağına təzahürü deyil ki? Rusiya-Qərb ziddiyyətləri Azərbaycan-Ermənistan danışıqlarının məntiqi sonluğa çatmasına nə dərəcədə əngəl yarada bilər?

Yeri gəlmişkən, Azərbaycanın Rusiyadakı səfiri Rəhman Mustafayev dekabrın 19-da Rusiya xarici işlər nazirinin müavini Mixail Qaluzinlə görüşüb. Söhbət zamanı onlar ikitərəfli münasibətlərin

aktual məsələlərini, həmçinin Cənubi Qafqaz və Yaxın Şərqdəki vəziyyəti müzakirə ediblər. Ötən ildə Azərbaycan-Rusiya mütəfiqlik münasibətlərinin uğurlu inkişafı qeyd olunub, siyasi, iqtisadi və humanitar sahələrdə qarşılıqlı səfərlər həyata keçirilib. Azərbaycanın səfiri Rəhman Mustafayev xarici işlər nazirinin müavini Mixail Qaluzinə Ermənistanla sülh müqaviləsi məsələlərinə dair rəsmi Bakının mövqeyi barədə məlumat

verib. Tərəflər həmçinin qarşılıqlı gələn 2025-ci ildə keçiriləcək ikitərəfli təmasların və yüksək səviyyəli səfərlərin cədvəlini müzakirə ediblər.

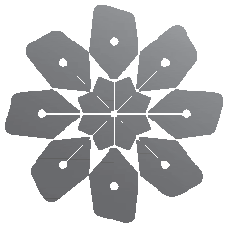
“Sülh müqaviləsinin razılaşdırılmamış iki maddəsi ilə bağlı təkliflər bir aydan çoxdur ki, Azərbaycana göndərilib”. Bunu Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan “Armenpress”ə açıqlamasında iddia edib. Onun dediyinə görə, Ermənistan Azərbaycanla sülh müqaviləsi üzrə müzakirələrdə konstruktiv iştirak edir. Paşinyan bundan öncə İlham Əliyevin səsləndirdiyi ATƏT-in Minsk Qrupunun buraxılması ideyasını konstruktiv adlandıraraq: “Əgər münaqişə yoxdursa, onda münaqişənin həlli ilə bağlı formatın qalmasının nə mənası var?”

Paşinyan sərhəddən üçüncü qüvvələrin, yəni Ermənistanın çağıraraq gətirdiyi Qərb ölkələri nümayəndələrinin yığışdırılması tələbinə də münasibət bildirib. O bunun da əleyhinə olmadığını qeyd edib. Lakin bir şərtlə ki, əvvəlcə sərhədlərin demarkasiyası başa çatdırılsın.

“Yeni Müsavat”ın sualını cavablandıran politoloq Oqtay Qasimovun sözlərinə görə, qələbənin şəriki çox olur, məğlubiyyət isə yetimdir. “In-

di danışıqlarda irəliləyiş varsa, hər tərəf özü üçün pay tikməyə çalışır. Rusiya özünün rolu cəhətdən dəyə bilər ki, 10 noyabr bəyanatının imzalanmasında vasitəçiliyi, iştirakı olub, məhz üçtərəfli razılaşma əsasında hazırkı danışıqların təməli qoyulub. Sonrakı dövrlərdə də Rusiyanın moderatorluğu ilə görüşlər keçirilib. Yeni Moskva belə təqdim edə bilər. Eyni zamanda, Rusiyanın Qarabağda sülhməramlı missiyası olub və xüsusi insident olmayıb deyərək Gerasimov da bu faktorları nəzərə alıb. Bir sözlə, Rusiya özünə pay biçməyə çalışır və Qərbə mesaj verir: biz burdayıq. Demək istəyir ki, Güney Qafqazda hadisələr iradəmizdən kənarda baş verməz, - deyərək ekspert belə şərh edib. Onun fikrincə, Qərb və Rusiyadan açıqlamalar ümumi prosesə əngəl olmur: “Onsuz da hansı tərəf danışıqları irəli aparmaq istəyirsə öz töhfəsini verir, kim mane olmaq istəyirsə kənarda qalır. Hazırda Qərb sülhdə maraqlı olduğunu bildirir, amma Ermənistanı silahlandırır, revanşa təşviq edir. Həmçinin Qərb diplomatik yolla İrəvanın prosesi əngəlləməsinə təhrik edir. Ümumilikdə sülh danışıqlarını əngəlləmək istəyənlər daha çoxdur”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

**Azərbaycan
Respublikasının
Mədlanın İnkişafı
Agentliyi**

Gender, ailə və demoqrafiya məsələlərinin işıqlandırılması

Bakıda 8-ci sinif şagirdi ilə qeyri-rəsmi ər münasibəti yaşayan 30 yaşlı Nadir Qasimovun (ad-soyad şərtidir) məhkəmə prosesi başa çatıb. Təhsil.biz xəbər verir ki, Sabuncu rayon məhkəməsinin hökmünə əsasən, təqsirləndirilən şəxs bir il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Onun cəzası şərti hesab olunub.

Maraqlıdır ki, cütlüyün nişan mərasimi 2021-ci ildə Nigar Quliyevanın (ad-soyad şərtidir) 14 yaşı olanda gerçəkləşib. Valideynlər isə toy üçün tələsməyiblər, qızın nikah yaşına çatmasını gözləyiblər.

Lakin Nadir Bakıda işləməsi, ev işlərinin öhdəsindən tək gələ bilməməsi səbəbindən cənub bölgəsindən həmyerlisi olan nişanlısını da paytaxta gətirib. Bu zaman Nigar Bakıda məktəblərin birində orta təhsilini davam etdirib, 8-ci sinifə gedib.

Bu ilin dekabrında olan məhkəməyə isə cütlük hakim qarşısına bir övladla çıxıb. Nigar qeyri-rəsmi ailə qurduğu Nadirdən şikayətçi olmadığını, 18 yaşına çatanda onunla evlənməyini bildirib.

Qeyd edək ki, N.Qasimov Cinayət Məcəlləsinin 152.1. (On altı yaşına çatmayan şəxsle cinsi əlaqədə olma və ya seksual xarakterli digər hərəkətlər etmə) maddəsi ilə təqsirli bilinib.

Azərbaycanda erkən nikah probleminin aradan qaldırılması istiqamətində xeyli sayda maarifləndirici işlər, müəyyən inzibati tədbirlər görülsə də, bu problem sənəgimək bilmir. Ölkənin xüsusən bölgələrində, ucaq kənd yerlərində qızların təhsildən yayınır, çox erkən, bəzən uşaq yaşında nikaha cəlb olunması və yaxud nişan mərasimi keçirilməsi halları ilə rastlaşıq. Bəzən bu cür hallar ictimailəşən kimi qarşısı alınmış olur, amma ictimailəşməyən, gizlədilen xeyli faktların olduğu danılmazdır.

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin məlumatına görə görülən tədbirlər nəticəsində bu il ərzində 11 erkən nikahın qarşısı alınıb.

Ekspertlər Azərbaycanda uşaq və erkən evliliklərin mövcudluğu bir sıra sosial, iqtisadi və mədəni səbəblərlə əlaqələndirilir:

1. Sosial və mədəni təsirlər, ənənələr və patriarxal dəyərlər: Bəzi bölgələrdə erkən evliliklər cəmiyyətdə qəbul olunmuş bir norma kimi qiymətləndirilir. Ənənələrə görə, erkən yaşda evlənmək qızın "namusunu qorumaq" və ya onu "cəmiyyətə uyğun" göstərmək kimi hesab edilir.

Ailə nüfuzu və cəmiyyətin təzyiqi: Ailələr bəzən qızlarını erkən yaşda ərə verməklə "borclarını yerinə yetirdiklərini" düşünür.

2. Təhsilin aşağı səviyyədə olması, qızların təhsil almasının qarşısının alınması: Erkən yaşda evlilik təhsili yarımçıq qoyur, bu da onların gələcəkdə daha az imkanlara malik olmasına səbəb olur.

3. İqtisadi səbəblər, yoxsulluq: Maddi çətinlik çəkən ailələr qızlarını "ağır yük" kimi görüb erkən yaşda evləndirmək istəyirlər.

Həmçinin böyük ailələrdə maddi problemlər daha çox olduğu üçün erkən evliliklərə meyl artır.

4. Qanunların tətbiqində çatışmazlıqlar, onların zəif icrası: Azərbaycanda erkən evli-

Gender, ailə, demoqrafiya

Bakıda erkən nikah qalmaqalı: 30 yaşlı şəxsə şərti cəza

Ekspert: "Erkən nikahlarla mübarizədə əsas silah maarifləndirmə və təhsildir"

lik qanunsuzdur, lakin bəzi hallarda qanunlar tam tətbiq edilmir və ya qeyri-rəsmi nikahlar nəzərə alınmır.

Kənd yerlərində hüquqi birləşmələri və mühafizə sistemlərinin zəif olması erkən evliliklərin davam etməsinə şərait yaradır.

5. Dini və yanlış inanclar: Erkən evlilik bəzi hallarda dini dəyərlərlə də əsaslandırılır. Bəzi ailələr bunu "qızın mənəvi və əxlaqi təhlükəsizlik" səbəbi ilə etdiyini iddia edirlər.

Erkən evliliklərin mənfi təsirləri çoxdur. Uşaq gələnlərin fiziki və psixoloji sağlamlığı zərər görür. Onların təhsildən və iqtisadi müstəqillikdən məhrum olması, gələcəkdə yoxsulluq dövrünün davam etməsinə səbəb olur. Həmçinin, erkən yaşda ana olmaq ana-uşaq sağlamlığına ciddi təhlükə yaradır.

Ekspertlər qeyd edir ki, maarifləndirmə, xüsusilə təhsilin artırılması bu problemin həllində mühüm rol oynayır. O da məlumdur ki, qızların təhsilini davam etdirməsi erkən evliliklərin qarşısını almaqda ən təsirli üsullardan biridir. Təhsilli qızlar erkən evliliklərdən daha

çox uzaq dururlar.

Məktəbə davamiyyətin izlənməsi: Təhsil müəssisələri qızların məktəbə davamiyyətini yaxından izləməli və səbəbsiz şəkildə təhsildən uzaqlaşdırılan şagirdlərlə bağlı tədbirlər görməlidir.

Beləliklə, ekspertlər qeyd edir ki, maarifləndirmə və təhsilin gücləndirilməsi, ailələr və cəmiyyətlə sıx əməkdaşlıq sayəsində erkən evliliklərin qarşısını almaq mümkündür.

Mövzu ilə bağlı təhsil eksperti Kamran Əsədov "Yeni Müsavat"a danışdı:

"Azərbaycanda erkən evliliklər və qızların məktəbdən yayınması ciddi sosial və təhsil problemləri olaraq qalmaqdadır. Bu məsələ xüsusilə bölgələrdə geniş yayılıb, hər nə qədər maarifləndirmə və hüquqi tədbirlər həyata keçirilsə də, hələ də tam həllini tapmayıb. Qızların məktəbdən yayınmasının və erkən evliliklərə cəlb edilməsinin səbəbləri dərin köklərə malikdir və onların qarşısını almaq üçün kompleks yanaşma tələb olunur. Məktəblərin bu məsələdə rolu hə-

lədici əhəmiyyət daşıyır.

Azərbaycanda məktəblərin qız şagirdlərinin təhsilini qorumaq üçün bir neçə əsas funksiyası var. Əvvəla, davamiyyətə nəzarət sistemi daha güclü olmalıdır. Şagirdlərin dərindən yayınması halında məktəb rəhbərliyi dərhal valideynlərlə əlaqə saxlamalı, problemi araşdırmalı və lazımı tədbirlər görməlidir. Əgər şagirdin məktəbdən uzaqlaşdırılması ailə təzyiqi və ya erkən evliliklə əlaqədarsa, bu barədə aidiyyəti dövlət qurumlarına məlumat verilməlidir. Hazırda bu mexanizm Azərbaycanda tam gücləndirilmədiyi üçün çox sayda hal diqqətdən kənarda qalır.

Dünyanın müxtəlif ölkələrində bu problemlərin həlli üçün xüsusi strategiyalar hazırlanıb. Məsələn, Keniya və Tanzaniyada erkən evliliklərin qarşısını almaq üçün məktəblərdə xüsusi monitorinq qrupları yaradılıb. Bu qruplar qız şagirdlərin davamiyyətini izləyir, ailələrlə əməkdaşlıq edir və hər hansı risk halında yerli icma liderlərini işə cəlb edir. Azərbaycanda da məktəblərin daxilində oxşar mexanizmlər tətbiq oluna bilər. Bu mexanizmlər vasitəsilə qızların məktəbdən yayınması erkən mərhələdə aşkar edilə bilər.

Erkən evliliklərin qarşısını almaqda maarifləndirmə tədbirləri xüsusi əhəmiyyət daşıyır. UNESCO-nun məlumatına görə, erkən evliliklər və məktəbdən yayınma halları təhsilin dəyəri və əhəmiyyəti haqqında kifayət qədər məlumatlandırma işləri aparılmadığı cəmiy-

yətlərdə daha geniş yayılır. Azərbaycanda maarifləndirmə tədbirləri məktəb səviyyəsindən başlayaraq, icmalar və ailələrlə sıx əməkdaşlıqda aparılmalıdır. Müəllimlər qız şagirdlərə təhsil almağın onların həyatında hansı müsbət dəyişikliklər yarada biləcəyini izah etməli, valideynlər isə erkən evliliklərin uzunmüddətli mənfi nəticələri barədə məlumatlandırılmalıdır.

Məktəblərdə psixoloji xidmətlərin gücləndirilməsi də vacib addımlardan biridir. Psixoloqlar qızların emosional vəziyyətinə diqqət yetirməli, onların ailədaxili problemlərini və ya erkən evlilik riskini aşkar edərək, müdaxilə etməlidir. Azərbaycan məktəblərində psixoloqların sayı məhduddur və bu sahədə daha çox ixtisaslı kadrların hazırlanması tələb olunur.

Dövlət səviyyəsində hüquqi mexanizmlər gücləndirilməlidir. Erkən evliliklərə görə məsuliyyət daşıyan şəxslərə qarşı sərt cəzalar tətbiq olunmalı, bu cür halların qarşısını almaq üçün qanunvericilik daha effektiv şəkildə işləməlidir. Eyni zamanda, məktəblər ilə hüquq-mühafizə orqanları arasında koordinasiya gücləndirilməli, hər bir hal diqqətlə araşdırılmalıdır.

Nəticə olaraq, Azərbaycanda erkən evliliklərin qarşısını almaq və qızların məktəbdən yayınmasının qarşısını almaq üçün məktəblər əsas rol üzərinə götürməlidir. Məktəblər davamiyyətə nəzarəti gücləndirməli, psixoloji dəstək mexanizmlərini artırmalı və valideynlərlə sıx əməkdaşlıq etməlidir".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Xəlilə GƏRAY

Abituriyentə gizli cihaz satan şəxs məhkum edildi

"Dövlət İmtahan Mərkəzinin keçirdiyi imtahanlarda əsas məsələlərdən biri də imtahan prosesini müvafiq qaydalara uyğun və şəffaf şəkildə təşkil etməkdir. İştirakçıların bərabər şərtlər altında imtahan verməsi, davranış qaydalarına riayət edilməsinə nəzarət və həyata keçirilən digər tədbirlər imtahan verənlərin bilikləri qiymətləndirilərkən ədalətli seçimin təmin edilməsinə yönəldilir".

Bu barədə Dövlət İmtahan Mərkəzinin imtahan iştirakçılarına qaydalarla bağlı çağırışında deyilib.

Bildirilib ki, Dövlət İmtahan Mərkəzi imtahan iştirakçıların maarifləndirmək, həmçinin baş verə biləcək pozuntu hallarını törətməkdən çəkindirmək məqsədilə mütəmadi olaraq imtahanlardan dərhal sonra hər hansı qayda pozuntusu baş veribse, bununla bağlı məlumat təqdim edir:

"Məlum olduğu kimi, imtahanlarda əsasən mobil telefonla binaya daxil olmağa cəhd, müxtəlif əyani vəsaitlərdən istifadə, öz yerinə başqasını göndərmək, köçürməyə cəhd və digər hallara rast gəlinir. İstər imtahan binasına daxil olan za-

man, istər imtahan müddətində, istərsə də imtahandan sonra baş verən bütün hallar, qayda pozuntuları DİM əməkdaşları, zərurət olduqda isə hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən araşdırılır və müvafiq addımlar atılır. Bəzi qayda pozuntuları hüquqi məsuliyyət yaradır və qanunvericiliklə adekvat tədbirlərin görülməsinə tələb edir".

"Bir neçə il bundan öncə saxta və ya başqasına aid sənəd təqdim etmək, imtahana öz yerinə başqasını göndərmə faktları aşkar olunmuşdur və cinayət işi başlanılaraq həmin şəxslər barədə müvafiq qərarlar qəbul olunmuşdur. Bu yaxınlarda isə ötən il keçirilən ali təhsil müəssisələrinə qəbul im-

tahanlarında baş verən qayda pozuntuları ilə bağlı Dövlət İmtahan Mərkəzinin hüquq-mühafizə orqanlarına müraciəti əsasında başlanmış cinayət işinə lazımi hüquqi qiymət verilib.

Belə ki, 2023-cü ilin iyul ayında keçirilən qəbul imtahanlarında bir imtahan iştirakçısında binanın girişində yoxlama zamanı kompleks halda xüsusi ötürücü qurğu ("Mifi" aparatı, mikroqulaqlıq, tele-

fon, kamera və s.) aşkar olunmuşdur. Abituriyent imtahan kənarlaşdırıldıqdan sonra həmin qurğular hüquq-mühafizə orqanlarına təqdim olunmuş və aparılan araşdırmalar nəticəsində həmin cihazların

satışını təşkil edən şəxs cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmişdir. Onun müxtəlif sosial şəbəkə hesablarında imtahanlarda istifadə etmək üçün satışı qadağan olunmuş mikroqulaqlıqlarla bağlı iştirakçılara çoxsaylı müraciətlər etdiyi müəyyən olunmuşdur. Həmin şəxs artıq cinayət məəcəsinin müvafiq maddələrinə əsasən məsuliyyətə cəlb olunub və məhkəmənin hökmü ilə 3 il müddətinə azadlığın məhduqlandırılması cəzasına məhkum edilib.

Dövlət İmtahan Mərkəzi gələcək imtahan iştirakçılarına müraciət edərək tələb olunan imtahan qaydaları ilə bağlı diqqətli olmağa çağırır, həmçinin valideynlərdən xahiş edir ki, övladlarını imtahan binasına yola salarkən belə məqamların vacib olduğunu onların diqqətinə çatdırmağı unutmasınlar. Bu sahədə mövcud tələbləri pozan şəxslərə qarşı ciddi tədbirlərin görülməsi davam etdiriləcək", - deyərək məlumatda bildirilib.

Bakıda daha bir gənc qız plastik əməliyyatdan bir ay sonra - bu günlərdə dünyasını dəyişib. Bu 23 yaşlı Nərmən İsgəndərovadır. Hadisə "Mərcan Medicare" klinikasında baş verib.

Bunu ABS-da yaşayan jurnalist Qənirə Atəşova sosial media hesabında yazıb. O bildirib ki, baş verənləri Nərmən İsgəndərovanın anası Şahnaz Mehdiyeva danışib.

"Nərmənin anasının dediyinə görə, qızına qarın gərmə və bədən şəkilləndirmə əməliyyatını Nurlan Həsənlı edib. Əməliyyatdan bir müddət sonra xəstənin yarasından çirkli su axmağa başlayıb. Nərmən bu barədə həkiminə məlumat versə də, təəssüf ki, bir çox saxta plastik cərrahlar kimi, Nurlan Həsənlı də xəstəsinə laqeyd yanaşıb. Ailəsinin sözlərinə görə, gənc qız irin axan yarasına öz imkanları ilə dərman tapmağa çalışıb. Lakin yolda halı pisləşib və orada da dünyasını dəyişib".

Şahnaz Mehdiyeva səs yazısında təfərrüatları belə açıqlayıb: "Qızımın halı pisləşəndə həkim ona boyun olmadı və onu başqa xəstəxanaya yönləndirdi. Günü 180 manatdan orda qalmalı imiş. Nərmənin imkanı olmadığı üçün getməyib, evdə müalicə olunub. Dekabrın 17-də səhər 8-ə işləmiş dərman almağa gedəndə səkidə yığılıb rəhmətə gedib. Onun dörd yaşında qızı qalıb. Həkim telefonlara cavab vermir. Müstəntiq deyir ki, dördüncü xəstədir ki, onun əlində ölüb".

Qənirə Atəşova isə qeyd edib ki, iddialara görə, Nurlan Həsənlı Azərbaycan Tibb Universitetinin məzunu olmayıb, Rusiyada təhsil alıb. "Lakin onun diplomunun Azərbaycan Təhsil Nazirliyi tərəfindən nostrifikasiya olunub-olunmaması barədə heç bir məlumat yoxdur".

"Mərcan Medicare" klinikasının baş həkimi Araz Ağayev açıqlamasında əməliyyatın plastik cərrah Oruc Məmmədov tərəfindən icra edildiyini deyib. O, Nurlan Həsənlının Rusiyada tibb təhsili aldığını, lakin Səhiyyə Nazirliyində sertifikatı komissiyasından keçmədiyindən həkim köməkçisi kimi fəaliyyət göstərdiyini bildirib.

Bes qadınlar üçün ən təhlükəli plastik əməliyyat hansıdır? Kimlərə ümumiyyətlə, olmaz? Nəhayət, artan bu cür faktlardan sonra zərif cinsin nümayəndələri cərrah stoluna uzanmaqdan qabaq iki dəfə düşüncəkəlməmi?

Dəm qazı kimi can alan plastik əməliyyatlar - qurbanları artıran səbəblər

Adil Qeybullay: "Pasiyentlər dehidratasiyadan, maye çatışmazlığından və digər fəsadlardan ölürlər"

Qeyd edək ki, Azərbaycanda ən çox müraciət edilən plastik estetik əməliyyatlar arasında aşağıdakılar xüsusilə populyardır:

1. Burun estetikası (Rinoplastika): Burunun xarici görünüşünün dəyişdirilməsi ən çox həyata keçirilən əməliyyatlardan biridir.

2. Süd vəzilərinin böyüdülməsi və ya kiçildilməsi: Silikon implantlar vasitəsilə sinənin böyüdülməsi və ya kiçildilməsi əməliyyatları da geniş yayılmışdır.

3. Üz cizgilərinin dəyişdirilməsi: Qırışların açılması, üzün və göz qapaqlarının dartılması kimi prosedurlar da populyardır.

4. Liposaksiya (Dərialtı piylərin xaric edilməsi): Bədənin müxtəlif nahiyyələrindən artıq piylərin çıxarılması əməliyyatları da tez-tez icra olunur.

5. Sağrı nahiyyəsinin böyüdülməsi: Bu əməliyyat vasitəsilə sağrı nahiyyəsinin həcmi artırılır.

Bu əməliyyatlara müraciət edənlərin əksəriyyəti qadınlar olsa da, kişilər arasında da plastik əməliyyatlara maraq artmaqdadır. Kişilər

daha çox burun estetikası, göz qapaqlarının və qırışların dartılması, həmçinin liposaksiya kimi prosedurlara üstünlük verirlər.

Mütəxəssislər bildirir ki, qadınlar üçün ən təhlükəli plastik əməliyyatlardan biri BBL (Brazilian Butt Lift) əməliyyatıdır. Bu prosedura zamanı yağ toxuması bədənin bir hissəsindən alınır və ombalara yerləşdirilir. Əməliyyatın təhlükəsi yağın səhven damarlara daxil olması və bu səbəbdən yağ emboliyası kimi ciddi komplikasiyaların yaranmasıdır. Bu, hətta ölümə səbəb ola bilər. Digər risklərə infeksiya, qan itirilməsi və nəticələrin qeyri-bərabər olması daxildir.

Kimlərə plastik əməliyyat ümumiyyətlə olmaz?

Plastik əməliyyatlar aşağıdakı hallarda məsləhət görülmür:

1. Sağlamlıq problemləri olan şəxslər:

Ürək-damar xəstəlikləri, Diabet (xüsusilə nəzarət altına alınmayan), Qan laxtalanma problemləri.

2. Hamilə və ya yeni doğum etmiş qadınlar:

Hamiləlikdən sonra bədənin tam sağlamlığı üçün vaxt lazımdır.

Ümumilikdə, hər hansı plastik əməliyyatdan əvvəl detallı tibbi müayinədən keçmək və təcrübəli cərrahla məsləhətləşməyin vacib olduğu bildirilir. Riskləri azaltmaq üçün düzgün klinika və mütəxəssis seçimi mühüm rol oynayır.

Mövzu ilə bağlı tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullay "Yeni Müsavat"a danışdı:

"Plastik dedikdə söhbət estetik əməliyyatlardan gedir. Estetik əməliyyatlar, yəni bədənin kontraplastikasıdır, müxtəlif augmentasiyalardır, yeni böyütmə, reduksiya, kiçiltmə, liftinglər, qaldırma tipində olan əməliyyatlar. Bütün bunların hamısı hazırda geniş vüsət alıb, çünki xanımların cəmiyyətdə sosial rolu artır və bu əməliyyatlara tələbat artır.

Amma məsələ bundan ibarətdir ki, əməliyyatdan əvvəl risk faktorları yoxlanmalıdır. Infeksiya məsələsi, xüsusilə sterillik qaydaları, aseptik konsepsiyalar gözənilmir, xəstələr lazımcı

yoxlanmır. Bu da müəyyən fəsadlara yol açır. Bezi xəstələrin əməliyyatdan sonra xəstəxanada müəyyən müddət qalması tələb olunur, çünki onlar ciddi bir

əməliyyata məruz qalır, bədənəndən xeyli piy çıxarılır, onların yeri dəyişdirilir və s.

Belə situasiyalarda orqanizmin reabilitasiyaya ehtiyacı var. Onlara vena daxili nə maye və dərmanlar verilməlidir və s. Amma bu prosedurlar həyata keçirilmir. Nəticədə, xəstələr dehidratasiyadan, maye çatışmazlığından və digər səbəblərdən dünyasını dəyişirlər. Infeksiya məsələsi ortaya çıxır, sepsis yaranır. Çoxsaylı fəsadlar meydana gəlir.

Ona görə də bir qayda müəyyən edilməlidir. Hesab edirəm ki, bu məsələlərlə bağlı cəmiyyətdə pərakəndəlik və qanunlarda boşluqlar mövcuddur. Bu sahədə fəaliyyət göstərən mütəxəssislərlə bağlı da ciddi problemlər var. Hal-hazırda bu məsələlər müzakirə olunur. Məsələyə uyğun qurumlar ciddi şəkildə qarışmalı və müdaxilələr etməlidirlər".

Xalidə GƏRAY,
"Yeni Müsavat"

"Nəşəli" sürücü ifşa olundu

Bakı-Qazax avtomobil yolunda hərəkətdə olan KIA markalı avtomobilin sürücüsü, Gəncə şəhər sakini Nail Həşimov Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin VIII təqımının əməkdaşları tərəfindən stasionar posta saxlanılıb.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi məlumat yayıb.

Bildirilib ki, sənədlərin yoxlanılması zamanı sürücünün narkotik vasitənin təsiri altında olmasına əsaslı şübhələr yarandığından onun tibbi müayinədən keçməsi təmin edilib və fakt təsdiqini tapıb.

Bununla yanaşı, üzərində narkotik vasitə aşkar olduğu üçün N.Həşimov barəsində qanunamüvafiq tədbirlər görülməklə ərazi polis orqanına təhvil verilib.

Xəbər verildiyi kimi, ambulator müalicə üçün dərmanlar icbari tibbi sığorta paketinə daxil ediləcək. Bu barədə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Zaur Əliyev qurumun ilin yekunları ilə bağlı keçirilən mətbuat konfransında bildirib.

Sədr qeyd edib ki, ambulator dərman vasitələrinin təminatına gələn ilin 6 ayı üzrə 40 milyon manat vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulub. O qeyd edib ki, "Tibbi sığorta haqqında" Qanun Milli Məclisdə 3-cü oxunuşdan keçib. Bu o deməkdir ki, ambulator müalicədə dərman təminatına ilin ikinci yarısı başlanılacaq.

Zaur Əliyev həmçinin Xidmətlər Zərfinin çeşidinin artırılması məsələsinə toxunaraq deyib ki, gələn il üçün icbari tibbi sığorta üzrə Xidmətlər Zərfinin çeşidinin artırılması planlaşdırılır. Onun sözlərinə görə, siyahıda beyin və boyun anevrizmalarının endovaskulyar üsullarla aradan qaldırılması, Endovaskulyar lazer ablasiya, İntraabdominal venoz şuntlama və arteriovenoz fistulaların ləğvi, baş beyin biopsiyaları və kəllə sümüklərinə metal lövhələrin yerləşdirilməsi, sidik ifrazat sistemi və digər sahələrdə ventrikulyar şuntların tətbiqi və dəyişdirilməsi, gözün arxa kamerasından implantasiya materiallarının çıxarılması nəzərdə tutulur. O həmçinin onkoloji xəstəliklərin diaqnostikada istifadə edilən Pozitron emissiya tomoqrafiyası xərclərinin Xidmətlər Zərfinə əlavə edilə biləcəyini diqqətə çatdırıb. Əlavə edib ki, icbari tibbi sığorta çərçivəsində tibbi xidmətlərə edilən müdaxilələrin sayı ötən il müqayisədə 9% artaraq 22 milyonu keçib.

Bes söhbət hansı xəstəliklərin müalicəsi zamanı ambulator qaydada təyin ediləcək dərmanlardan gedir? Yeniliyin əhali (xəstə) qrupları üçün əhəmiyyəti nədir?

Yada salaq ki, bir neçə ay öncə Milli Məclisin plenar iclasında ambulator müalicənin dərmanlarının icbari tibbi sığorta ilə qarşılanması məsələsi birinci oxunuşdan keçərək qəbul edilib. Bu məsələ

Bu dərmanlar pulsuz olacaq - təfərrüat

Professor: "Əvvəlcə infrastruktur qurulmalıdır, imkanlar araşdırılmalıdır, yoxsa..."

əhaliyə bəzi dərmanlar pulsuz verilir.

Həkim - cərrah, professor Adil Qeybullayev mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikirlərini bildirib: "Xidmətlər zərfinin genişlənməsi müsbət haldır. Ən azı vətəndaşın xeyrinə çalışmasına nail olmaq lazımdır və bunun işlək mexanizmi qurulmalıdır. Məsələn, pozitron emissiya tomoqrafiyasının icbari tibbi sığorta paketinə daxil edilməsi o deməkdir ki, onkoloji xəstəliklərin heç olmasa 40 faizinin oradan keçmək imkanı yaranırsa, artıq o aparat yetərli olmayacaq. Çünki bir mərkəzdir. Respublikada bir proseduranın həyata keçirilməsi xeyli zaman tələb edir. Yəqin ki, o zaman əlavə mərkəzlərin quraşdırılması zərurəti yaranır. Əvvəlcə infrastruktur qurulmalıdır. İmkanlar araşdırılmalıdır. Ondan sonra hansısa xidmətin bu zərfdə daxil edilməsi məsələsi həll edilməlidir ki, bu effektiv olsun, narazılıq yaranmasın. Əvvəlki illərin statistikasına əsaslanırsa, proqnoz müəyyən edilməlidir".

Afaq MİRƏYİQ,
"Yeni Müsavat"

"Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında" və "Tibbi sığorta haqqında" qanunlara təklif edilən dəyişikliklərdə öz əksini tapıb. Layihədə icbari tibbi sığorta üzrə ambulator dərman vasitələrinin kompensasiya şərtləri, icbari tibbi sığorta çərçivəsində təminat verilən ambulator dərman vasitələrinin xidmətlər zərfi ilə müəyyən edilməsi, icbari tibbi sığorta fondu hesabına ambulator dərman vasitələrinin təminatı kimi məsələlər öz əksini tapıb. Layihə əhalinin dərman vasitələrinə olan ehtiyaclarının maliyyə baxımından qarşılanması, əlçatanlığın və keyfiyyətin artırılması, habelə sığortaolunanların maraqlarının qorunmasına hüquqi zəmin yaratmaq üçün hazırlanıb. Ambulator şəraitdə verilən dərman vasitələrinin icbari tibbi sığorta təminatına alınmasında əsas məqsəd əhalinin müxtəlif xəstəliklər üzrə ağırlaşma halları olmadan, stasionar yatış yaxud cərrahi əməliyyata alınmadan müalicə almasını təmin etməkdir. Belə ki, vətəndaşlar ambulator müalicə alarkən dərmanlarını da tibbi sığorta vasitəsilə əldə edəcək və icbari tibbi sığortanın əsas məqsədlərindən olan əhaliyə keyfiyyətli və əlçatan tibbi xidmətin göstərilməsi təmin olunacaqdır.

Qeyd edilir ki, əvvəllər xəstəxanada yatıb sonra evə buraxılan xəstələr bərpa müddətindəki dərmanları öz vəsaitləri hesabına alırdılar. Eyni zamanda xəstəxanaya getmədən vətəndaşlar həkimlərin yazdığı reseptləri də öz vəsaitləri ilə əldə edirdilər. Bundan sonra həmin vətəndaşlar yazılmış reseptləri və bərpa dövründəki dərman preparatlarını icbari tibbi sığorta fondunun vəsaiti hesabına alaçaqlar. Bura kardioloji, yuxarı tənəffüs yollarının müalicəsi və həzm sistemi ilə bağlı preparatlar daxildir.

Məlumat üçün bildirək ki, dünyanın bir çox ölkələrində hökumət səhiyyə xidmətlərinin bir hissəsi olaraq dərmanların əhaliyə pulsuz verilməsi təmin edir. Bu ölkələrin siyahısı əsasən onların səhiyyə sistemlərinin strukturuna, dövlətin maliyyə imkanlarına və sosial siyasətinə əsaslanır. Məsələn, Skandinaviya ölkələrində dövlət səhiyyə xidmətlərini geniş şəkildə subsidiyalayıb. Vətəndaşlar reseptlə yazılan dərmanları ya pulsuz, ya da çox aşağı qiymətlərlə əldə edə bilirlər.

Böyük Britaniyada Milli Səhiyyə Xidməti vasitəsilə bəzi kateqoriyadakı şəxslər, o cümlədən yaşlılar, uşaqlar, aşağı gəlirli şəxslər və xroniki xəstəlikləri olanlar dərmanları pulsuz əldə edir.

Kanadanın əksər əyalətlərində yaşlılar və aztəminatlı ailələrə pulsuz dərman təchizatı proqramları mövcuddur. Lakin bəzi dərmanlar üçün xüsusi sığorta proqramlarına ehtiyac var. Avstraliya hökuməti dərman vasitələri üçün subsidiya sistemi tətbiq edir. Aşağı gəlirli qruplar müəyyən dərmanları pulsuz ala bilirlər.

Bundan başqa qiyabi təhsil alan tələbələr üçün təhsil krediti ayrılması planlaşdırılır. Əzimov bu tələbələrin əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq imkanına sahib olduqlarını nəzərə alaraq belə bir qərarın hələ ki, mövcud olmadığını bildirib.

"Qiyabi təhsil alanlar üçün təhsil krediti ayrılması məsələsi Şüranın iclasında müzakirə ediləcək və Maliyyə yükü hesablanacaq," - deyir o əlavə edib./Milli.Az/

Küveyt və Səudiyyə Ərəbistanı kimi ölkələrdə vətəndaşlar səhiyyə xidmətlərindən, o cümlədən dərmanlardan tamamilə pulsuz istifadə edirlər. Kubada isə səhiyyə sistemi tamamilə pulsuzdur, buna dərman təminatı da daxildir. Hindistanda bəzi əyalətlərdə dövlət səhiyyə mərkəzlərində

İxracdan oğurlanan daha 41,3 milyon dollar ölkəyə qaytarıldı

Kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracından əldə olunan pul vəsaitlərinin ölkəyə qaytarılması istiqamətində tədbirlər davam etdirilir.

Bu barədə Baş Prokurorluğun Mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Xəbərə görə, xarici ölkələrə müxtəlif növ məhsulları ixrac edən bəzi sahibkarlıq subyektlərinin müvafiq valyutada olan pul vəsaitlərini Azərbaycan Respublikasına qaytarmamaları ilə bağlı Dövlət Gömrük Komitəsindən daxil olmuş məlumatlar əsasında prokurorluq orqanlarında cinayət işləri başlanaraq ibtidai istintaq aparılır.

Hazırkı vaxtadək Ağdaş, Kürdəmir, Astara, Ucar, Abşeron, Xaçmaz, Beyləqan, Xızı, Sabirabad, Goranboy, Ağstafa rayon və Mingəçevir şəhər prokurorluqları tərəfindən həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində bəzi sahibkarlıq subyektlərinin xarici ölkələrə ixrac edilmiş kənd təsərrüfatı məhsullarının alqı-satqısından əldə etdikləri pul vəsaitlərinin 41,3 milyon ABŞ dollarından artıq (müvafiq dövrün məzənnəsi ilə 70,2 milyon manatdan artıq) hissəsinin ölkəmizdə müvəkkil edilmiş bank hesabına qaytarılması təmin edilib.

Prokurorluq orqanları tərəfindən bu kateqoriya araşdırmalara dair, yeni müxtəlif şəxslər tərəfindən mal və məhsulların ixracı nəticəsində əldə edilən pul vəsaitlərinin ölkəmizdə müvəkkil bank hesablarına qaytarılması istiqamətində zəruri prosessual tədbirlərin icrası davam etdirilir.

Bu tələbələrə təhsil krediti verilməyəcək

Hazırda xarici vətəndaş olan tələbələr üçün təhsil krediti ayrılması mümkün deyil.

Bu barədə Təhsil Tələbə Krediti Fondunun İdarə Heyətinin sədri vəzifəsini müvəqqəti icra edən Bəhruz Əzimov jurnalistlərə açıqlama verib.

O bildirib ki, hazırda yalnız Azərbaycan vətəndaşı olan tələbələr üçün kreditlər nəzərdə tutulub.

Bəhruz Əzimov gələcəkdə xarici vətəndaşlara kredit verilməsinin mümkünlüyünü şərtlə olaraq zəminliklə əlaqələndirib:

"Bu kreditlər yalnız Azərbaycan vətəndaşları üçün ayrılır. Gələcəkdə zəminlik şərti ilə xarici vətəndaşlara da kredit verilməsi ehtimalı ola bilər, amma bu

Yeni il bayramına təxminən 10 gün vaxt qalıb. Hər il olduğu kimi bu il də regionlarda yerləşən hotellər bayram günləri üçün qiymətləri fantastik həddə qaldırıblar.

Məsələn, Yeni ili Şuşada ki 5 ulduzlu "Shusha" hotelində qeyd etmək istəyənlər 2 gecə 3 gün (31.12.2024-02.01.2025) üçün bir nəfərə 950 manat ödəməli olacaqlar. Paketə daxildir - səhər və şam yeməyi, Yeni ilin atəşfəşanlıqla qarşılınması, müxtəlif ulduzların iştirakı ilə Yeni il qala gecəsi, azyaşlılar üçün nəzərdə tutulmuş əyləncələr (Şaxta baba, qar qız, klounlar, mini disko, oyunlar).

İsmayılıda yerləşən "Basqal Resort & Spa" hotelində isə Yeni il gecəsi qiymətə səhər və axşam yeməyi nəzərdə tutulub. Qala gecəsi də daxil olmaqla, 1 520 manat olacaq. Yeni il paketi iki gecəlik nəzərdə tutulub.

"Shamakhi Palace"da isə 31 dekabr tarixində iki gecəlik paketin qiyməti iki nəfər üçün 1 510 manatdır. Qiymətə üç dəfə qidalanma daxildir.

"Shahdag Hotel & Spa"da Yeni il üçün üç gecəlik, səhər və axşam yeməyi və qala gecəsi daxil olmaqla, 1830 AZN təşkil edir. Qiymət iki nəfər üçün nəzərdə tutulub.

"Quba Palace" hotelində qiymətlər dekabrın 31-dən yanvarın 2-nə qədər 2500-2700 manat aralığında dəyişir. Bu qiymət iki nəfər

üçün təyin edilib. Məbləğə gündə üç dəfə qidalanma, SPA, sauna və keçiriləcək Yeni il şou-proqramlarına qatılmaq daxildir.

Qubada "Macara Lake Park" hotelində dekabrın 31-dən yanvarın 2-ə qədər üç günlük qiymət (iki nəfər üçün) 1450 manatdır. Qiymətə səhər və axşam yeməkləri daxildir.

Şabranda "Qalaaltı" hotelində isə 31 dekabr - 2 yanvar tarixlərində iki nəfər üçün qiymət 1430 manatdan başlayır. Bu məbləğə gündə üç dəfə qidalanma, SPA, sauna və sair xidmətlər daxildir.

"Qafqaz Tufandağ" hotelində iki nəfər üçün qiymət üç günlük istirahət və səhər yeməyi daxil olmaqla 1620 manatdır.

"Lankaran Springs Wellness Resort"da Yeni il gecəsi isə üç gün - iki gecə qonaqlama, üç dəfə qidalanma və qala gecəsi ilə birgə iki nəfər üçün 1 399 AZN təşkil edir.

Bəs hər il bayram günlərində hotellərin qiymətinin bu cür fantastik həddə çatması nə ilə əlaqədardır?

Mövzu ilə bağlı turizm üzrə ekspert Ceyhun Aşurov "Yeni Müsavat"a danışdı:

"Xatırladım ki, ötən il də

Bayram günlərində hotellərin qiyməti fantastik həddə

"O qiymətə Avropada istirahət etmək olar"

Yeni il gecəsi üçün hotellərdə təşkil olunan ziyafət və əyləncə tədbirlərinin qiymətləri 1.000 manatdan 2.500 manata qədər dəyişirdi. Bu qiymətlər əsasən lüks hotellərdə tətbiq edilirdi. Bəzi regionlarda da belə hotellər mövcuddur və onlar geniş ziyafət

zalları və əraziləri ilə seçilir.

Qiymətlər kifayət qədər yüksəkdir. Hətta bu qiymətlərə Parisdə istirahət etmək mümkündür. Buna baxmayaraq, Yeni il ərəfəsində yerli hotellərə tələbat artır.

Həmçinin, vətəndaşlarımızın bir hissəsi bayramı xa-

ricdə keçirməyi üstün tutur, digərləri isə ölkə daxilində müxtəlif otel və məkanlarda bu xüsusi günü qeyd edirlər. Bayramın təbiəti və xüsusi gün olması səbəbilə, tələbatın yüksək həddə çatması gözlənilir. Yeni qiymətlər yüksək təklif olunsada, bu

xidmətlərə alıcılar mövcuddur və hətta yerlər əvvəlcədən bron edilir. Düşünə bilərik ki, qiymətlər yüksək olsa da, ötənildən yüksək deyil, lakin əlavə olaraq müxtəlif alternativlər də təklif olunur. Məsələn, kənd evləri, villalar kimi seçimlər təqdim edilir.

Turistlər üçün bu təkliflər xüsusilə cəlbedicidir. Ölkə xaricindən gələn turistlərin sayı artır və eyni zamanda, ölkə daxilində də vətəndaşlarımızın bir hissəsi bu məkanlardan istifadə edərək istirahətlərini təşkil edir. Artan tələbat qiymətlərin yüksək olmasını şərtləndirir və bu səbəbdən belə təkliflər təqdim olunur.

Düşünürəm ki, regionda otellərin sayı artarsa, daha çox otel fəaliyyətə başlayarsa və seçim imkanları genişlənsə, bu, rəqabəti artırır. Nəticədə qiymətlər daha münasib, xidmətlər isə daha keyfiyyətli və əlçatan olar".

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

UEFA-dan Azərbaycana ilgincl xəbərdarlıq - Santuş gedir, ya qalır?

"Məşqçi futbolçularla işləyə bilmir, məğlubiyyət ard-arda gəlir"

Avropa Futbol Assosiasiyaları İttifaqı (UEFA) Azərbaycanın futbol millisinə xəbərdarlıq edib. Xəbərdarlıq Azərbaycan yığmasının İsveçə 6:0 hesabı ilə uduzduğu Millətlər Liqası matcında "komandanın qeyri-münasib davranışı" ilə əlaqədardır.

Sözgedən qarşılaşmada Fernando Santuşun baş məşqçi olduğu yığmanın futbolçularından 5-i sarı vərəqə alıb: Anton Krivotsyuk, Amin Seydiyev, Coşqun Diniyev, Bəhlul Mustafazadə və Toral Bayramov.

Yeni səbəb hakimin verdiyi sarı vərəqələrin çoxluğu mu? Belə xəbərdarlıqların sayı ilə bağlı limitmi var, yoxsa...

Xatırladaq ki, ötən həftə AFFA-nın Santuşla yolları ayrılacağı, millinin başına yerli mütəxəssisin gətiriləcəyi haqda xəbər yayılmışdı. Məsələ nə yerdədir?

Tanınmış idman yazarı Natiq Muxtarlı UEFA-nın xəbərdarlığını bunlarla izah etdi: "Məsələn, bu bölmədə sarı vərəqə alınması ilə bağlı heç bir limit yoxdur. Sarı vərəqələrin çoxluğu qırmızı və-

rəqələrin sayına görə cərimələrin müəyyən edilməsinə səbəb olur. Bu, həm milli çempionatlara, həm də beynəlxalq turnirlərə aiddir. Sadəcə olaraq, Azərbaycan həmin oyunda həddindən artıq sarı vərəqə aldığı üçün bu, komandanın nizam-intizamının aşağı səviyyədə olduğunu göstərir. Ona görə də UEFA Azərbaycana xəbərdarlıq edir ki, komanda nizam-intizamı qaydaya salsın, yeni futbolçuların davranış qaydalarına nəzarət etsinlər. Burada söhbət nədən gedir? Söhbət ondan gedir ki, sən məğlub olanda da məğlub olmağı bacarmısan. Azərbaycan yığma komandasının oyunçuları həmin oyunda niyə həddindən artıq sarı vərəqə aldılar? Çünki onların ustalığı səviyyəsi rəqibləri ilə müqayisədə yerlə göy qədər fərqlidir. İstedadlı futbolçularla bizim oyunçular arasında çox böyük səviyyə fərqi var. Ona görə də, oyunçularımız çatdırılmırdılar. Çatdırılmırdılar. Rəqibə qarşı həddindən artıq kobud oynayırdılar. Ona görə

də, xeyli oyunçu sarı vərəqə aldı. UEFA məhz bu məqamları nəzərə alır. Komandada işlər aparılmalıdır. Sən böyük hesabla uduza bilərsən. Amma bütün hallarda rəqibə qarşı aqressiv ola bilməzsən. Çünki, oyunçuların zədələnməsi UEFA üçün çox həssas məsələdir. UEFA istəmir ki, oyunçular lazımsız epizodlarda zədələnsin. Yaxud da hansısa oyunçu qəsdən kobud oynayırsa onları zədələsin. Həm də nəzərə alaq ki, İsveç millisində adlı-sanlı oyunçular oynayırdı. Bunlar

xəbərdarlıq olur, olması da normaldır. Əsas odur mütəmadi olmasın, çünki bu, komandanın özünə ziyan vurur. Kobud oyun texniki və fiziki hazırlıq çatışmazlığından doğan bir hərəkətdir. İsveçlə matcda bunu daha çox gərginlik və məğlubiyyətlə gələn əsəblə bağlamaq olar. Santuşa gəlincə, o, işinə davam edəcək. Portuqaliyalı mütəxəssisə AFFA tərəfindən etimad göstərilir. C Liqasındakı biabırçı çıxışdan sonra da qurum onunla müqaviləni pozmadı, işləmək şansı verdi. İcraiyyə Komitəsinin bir neçə gün əvvəl baş tutan iclasında da bu ifadə edildi. Onun hesabı dinlənilib, məşqçi yığmanın gələcək perspektivinə inamını ifadə edib. Odur ki, Santuşun göndərilmə ehtimalı yoxdur".

Məsələyə AFFA-nın da mövqeyini aldıq. Qurumun Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Departamentinin rəhbəri Elnur Məmmədli məsələyə belə şərh verdi: "Fernando Santuş milli komandada qalır. Yazılanlar həqiqətə uyğun deyil. Fernando Santuşun müqaviləsi davam edir. Digər məsələ isə adətən UEFA bir oyunda hər hansı komandanın futbolçusu çox sarı vərəqə alanda belə bir xəbərdarlıq edir. Burda cərimə yoxdur. Sadəcə xəbərdarlıqdır".

İdman mütəxəssisi Kənan Məstəliyev Santuşa ehtimadın davam etdiyini söylədi: "Burda hər hansı problem olmadığını düşünürəm. Belə

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

ÜSAVAT

Son səhifə

N 232 (8605) 21 dekabr 2024

De k a b r

Bunları bilirsinizmi?

- * Yayda saçlara çoxlu toz qonur. Bunun üçün baş şot-kasına köhnə kapron corab dolayır, sonra darayırlar.
- * Tez-tez quruyan və qabıq verən dodaqlara 1%-li bor turşusu məhlulu çəkir və ya bitki yağı sürürlər.
- * Yanmış yerə yumurta ağında isladılmış əski qoyurlar. Bu ağrını azaldır və yara daha tez sağalır. Yanmış yerə tünd çay, marqanez məhlulu da qoymaq faydalı olur.
- * Yorgunluğu götürmək üçün ayaqları duzlu suyla vanna etməkdə fayda var.
- * Çatlamış dərinin qəhvə xıltı ilə ovxaladıqda əllərin dərisi yumşaq və elastik olur.
- * Yatarkən başınızın altına hündür yastıq qoymayın, yoxsa boynunuzun dərisi qırışar.
- * Üzün dərisini çirkin göstərən ölmüş dəri toxumalarıdır. Vaxtaşırı bu toxumalardan azad olmaq lazımdır. Dəridə olan ölü toxumaları sərt liflərlə təmizləmək olmaz. Skrablar dərinin belə toxumalardan təmizləmək və yeni dərinin üzə çıxmasına şərait yaratmaq üçündür.
- * Ömrünü tamamlayan saçların 1-2%-nin töküldükdən sonra yerinə yeni tük gəlir.
- * Saç tökülməsinin qarşısını almaq üçün ilk növbədə onun əmələgəlmə səbəbini aradan qaldırmaq lazımdır.
- * Ayaq dırnaqlarında olan göbələklərdən xilas olmaq üçün alma sirkəsini ilıq suya töküb ayaqları vanna etmək lazımdır. Bu proseduru göbələk əlamətləri aradan qalxana qədər bir neçə dəfə etmək lazımdır.

Qəhvəyə şəkər əlavə etməyin gözlənilməz təsiri

Yaponiyanın Xiroşima Universitetinin Biotibbi Elmlər və Sağlamlıq üzrə Ali Məktəhinin alimləri müəyyən ediblər ki, şəkər və ya süni dadlandırıcılar olan kofein siçanların sirkadiyalı ritmlərini adi su ilə birləşdirilən kofeindən daha çox pozur.

Milli.Az xəbər verir ki, araşdırmanın nəticələri "Science of Food" (SF) jurnalında dərc olunub.

Əvvəlki epidemioloji tədqiqatlar göstərib ki, gecə həyatı keçirənlər erkən qalxanlara nisbətən daha çox kofein istehlak edirlər. Yeni təcrübə isə kofeinli içkilərə təbii və ya süni şirənlilik əlavə edilməsinin bioritmlərin dəyişməsinə səbəb olduğunu ortaya qoyub.

Komanda siçanlara iki növ içki təqdim edib:

Tərkibində 0,1 % kofein və 1 % şəkər olan su.

Adi su ilə qarışdırılmış 0,1 % kofein.

Şirin dad siçanların kofeinli su istehlakını artırmasa da, kofein və dadlandırıcı qarışığını qəbul edən heyvanların oyanma və yuxu dövrləri xeyli uzun çəkib - 26-30 saat. Bəzi gəmiricilər, hətta gecə həyatından gündüz fəaliyyətinə keçiblər.

Bu təsir hətta daimi qaranlıq şəraitdə də davam edib. Alimlərin fikrincə, bu, kofein və dadlandırıcıların bioloji saatın əsas mərkəzi olan beyindəki suprakiazmatik nüvənin fəaliyyətindən asılı olmayaraq təsir göstərdiyini sübut edir.

Tədqiqatçılar qeyd edirlər ki, kofein və şəkərin birləşməsi bədəne ziddiyyətli siqnallar göndərə bilər. Alimlər bu təsirin dopamin prosesləri ilə əlaqəsini araşdırmağa və insanlara necə təsir etdiyini öyrənməyə davam etməyi planlaşdırırlar.

Yuxusuzluq problemi olanlar üçün təbii vasitə

Bir çox insan yuxu problemlərindən - yuxusuzluq, tez-tez oyanma, səhərlər yorğunluq kimi hallardan əziyyət çəkir. Bəs yuxu keyfiyyətini yaxşılaşdırmanın sadə və təbii bir yolu varmı? Tanınmış yuxu eksperti Şam

Sinqh "GB News" nəşrinə müsahibəsində öz əsas sirrini bölüşüb. Ekspertin sözlərinə görə, bu problemlərdə ən gözəl təbii köməkçi albalı şirəsidir. "Yuxusuzluğun qarşısını almaq üçün yatmadan 1-2 saat əvvəl bir stəkan bu içkidən içmək tövsiyə

olunur. Albalı - sirkadiyalı ritmlərimizi və yuxu-oyanıqlıq dövrümüzü tənzimləyən melatonin hormonunun ən zəngin təbii mənbələrindən biridir", - deyə ekspert izah edib. Mütəxəssis albalıdakı melatoninin orqanizm tərəfindən 1-2 saat ərzində tam mənimşəndiyini və təsir göstərməyə başladığını vurğulayıb. O, maksimum effektivliyə nail olmaq üçün albalı şirəsinin müntəzəm istehlak edilməli olduğuna diqqət çəkib. Qeyd edək ki, albalı və albalı şirəsi digər faydalı xüsusiyyətlərə də malikdir. Onlar antioksidantlar, vitaminlər və minerallarla zəngindir, iltihabəleyhinə təsir göstərir və ürək üçün faydalıdır.

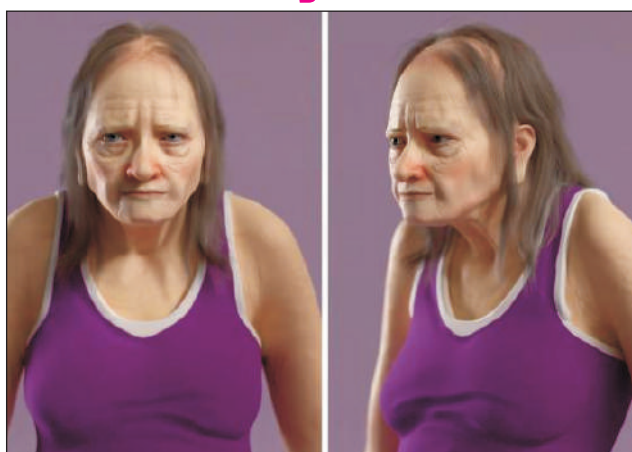
problemlərin zamanla daha da pisləşəcəyini vurğulayıb.

Bostok yuxu rejiminin cildin və ümumi sağlamlığın qorunmasında vacib rol oynadığını qeyd edir. Onun sözlərinə görə, hər gecə 7-8 saat yuxu insanın fiziki və zehni sağlamlığını qorumağa kömək edir, həmçinin dərinin gənc və təravətli qalmasına kömək edir.

Yuxu çatışmazlığına qarşı mübarizə aparmaq üçün sağlam yuxu rejimi qurmağın, düzgün qidalanmanın və stressdən uzaq durmağın vacibliyi vurğulanır. Bostok yuxusuzluğun sadəcə görünüşə deyil, həm də ümumi sağlamlığa ciddi təsir göstərə biləcəyini bildirir.

Beləliklə, gündə 8 saat yatmaq yalnız bədən sağlamlığını deyil, həm də gözəlliyi qorumağa kömək edir.

Gündə 8 saat yatmasanız, 20 il sonra çirkin görünü bilərsiniz

Britaniyalı somnoloq yuxunun insan sağlamlığına və görünüşünə təsirini araşdırarkən, gündə yalnız 6 saat yatan şəxslərin 20 il sonra necə görünəcəyini kompüter modeli ilə nümayiş etdirib. Sophie Bostok yuxusuzluğun uzun müddət ərzində üz cizgilərinə necə təsir etdiyini göstərən təsirli bir foto paylaşaraq, insanların diqqətini çəkib.

Milli.Az xəbər verir ki, və göz altı qaralmalarının daha çox müşahidə olunduğu bildirilir. Bostok yuxu almayan insanların dərilərində sallanma, qırışlar

10 il ərzində qadına təcavüz edən 51 kişiye hökm oxundu

Fransanın Avinyon şəhərində baş verən və bütün dünyanın yaxından izlədiyi Jizel Pelikoya təcavüzə bağlı məhkəmə prosesi başa çatıb. Avinyon şəhərində keçirilən məhkəmədə hakimlər 10 il ərzində Jizel Pelikoya təcavüz edən keçmiş əri Dominik Pelikonu təqsirli biliblər. Həmçinin ərinin dəvəti ilə qadına qarşı cinsi zorakılıqlar edən digər 50 nəfərə də hökm oxunub. Jizelə narkotik maddə verərək yatırdığını və təcavüz etdiyini, həmçinin digər kişiləri də bu əmələ dəvət etdiyini etiraf edən Dominik Pelikoya ağırlaşdırılmış şərtlərlə cəza kəsilib və ona 20 il azadlıqdan məhrum etmə cəzası verilib. Həmçinin digərlərinə də eyni şəkildə ağırlaşdırılmış şərtlərlə cəza təyin edilib. Məlumatla görə, bu işdə ittiham olunanları ümumilikdə 600 il həbs cəzası gözləyir.

Jizel Peliko məhkəmə prosesləri zamanı anonimlik hüququndan istifadə etməkdən imtina edib və iclasın açıq keçirilməsini istəyib. "Təcavüz edilən bütün qadınların - "Madam Peliko bunu etdi, mən də edə bilərəm", - demələrini istəyirəm. Artıq utanmalarını istəmirəm", - deyə o bildirib.

Qeyd edək ki, qadını zorlamaqda ittiham olunan gənc və yaşlı kişilər arasında yanğınsöndürən, yük maşını sürücüsü, hərbi, mühafizəçi, jurnalist və digərləri də var.

Xatırladaq ki, yuxuda olan fransız qadının zorlanması hadisəsi 2011-2020-ci illərdə Avinyon yaxınlığındakı Mazan kommunasında baş verib.

Fransa sakini Dominik Peliko on il ərzində kişilərin arvadını necə zorladığını lentə alıb. Qanunsuz çəkilişlərdə 80-ə yaxın adam iştirak edib.

Məlum olub ki, 50 ildən artıq evli olan kişi yuxu dərmənin arvadının yeməyinə qarışdırıb, daha sonra yatmış qadını zorlamağa razılaşan kişiləri evinə dəvət edərək baş verənləri lentə alıb.

26-73 yaş arası ümumilikdə 51 nəfər cinsi zorakılıqda ittiham edilərək həbs olunub. Təqaüdcü onları tematik internet forumunda tapıb. Dominik Pelikonun kompüterində yüzlərlə kamera qeydləri aşkar olunub.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.